

Årsskrift

for

Ringe Efterskole

1954

RINGE EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

1954

25. ÅRGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Tale ved åbningsmødet

på Ringe Fri- og Efterskole den 5. november 1954.

Selv om dette ikke er en officiel indvielse af den nye skole, er det dog en dag af afgørende betydning i skolens historie — man foretager det store flyt fra den gamle skole der nede på hjørnet og herop til den nye skole på bakken.

Der skal derfor i dag lyde en tak til skolekredsen — styrelsen og først og sidst til forstander Hedemann for initiativ og trofast og dygtigt arbejde Det er et mægtigt og dygtigt arbejde, I har udført! Tak for det!

Det er ikke tilfældigt, at dette arbejde bliver gjort *nu* — det er ganske simpelt en *nødvendighed*, fremkommet ved, at der for tiden sker en

nyorientering i voksenundervisningen

og til dels også i børneundervisningen her i Danmark.

Det er en velkendt sag, at der i skoleloven af 1814 findes en henstilling om, at der skal gives den konfirmerede ungdom adgang til at modtage fortsat undervisning efter det fyldte 14. år.

Ligeledes er det alm. bekendt, at folkeskolens lærere rundt om i vort land efter lyst og evne har påtaget sig denne opgave i mere end hundrede år — og lad det være sagt med det samme, at der i disse skoler i mange tilfælde er udført en god og uegennyttig gerning, der har været af stor betydning for dansk ungdom.

Indtil midten af forrige århundrede var denne form for voksenundervisning den eneste, der fandtes.

Men så kom højskolen og efterskolen til.

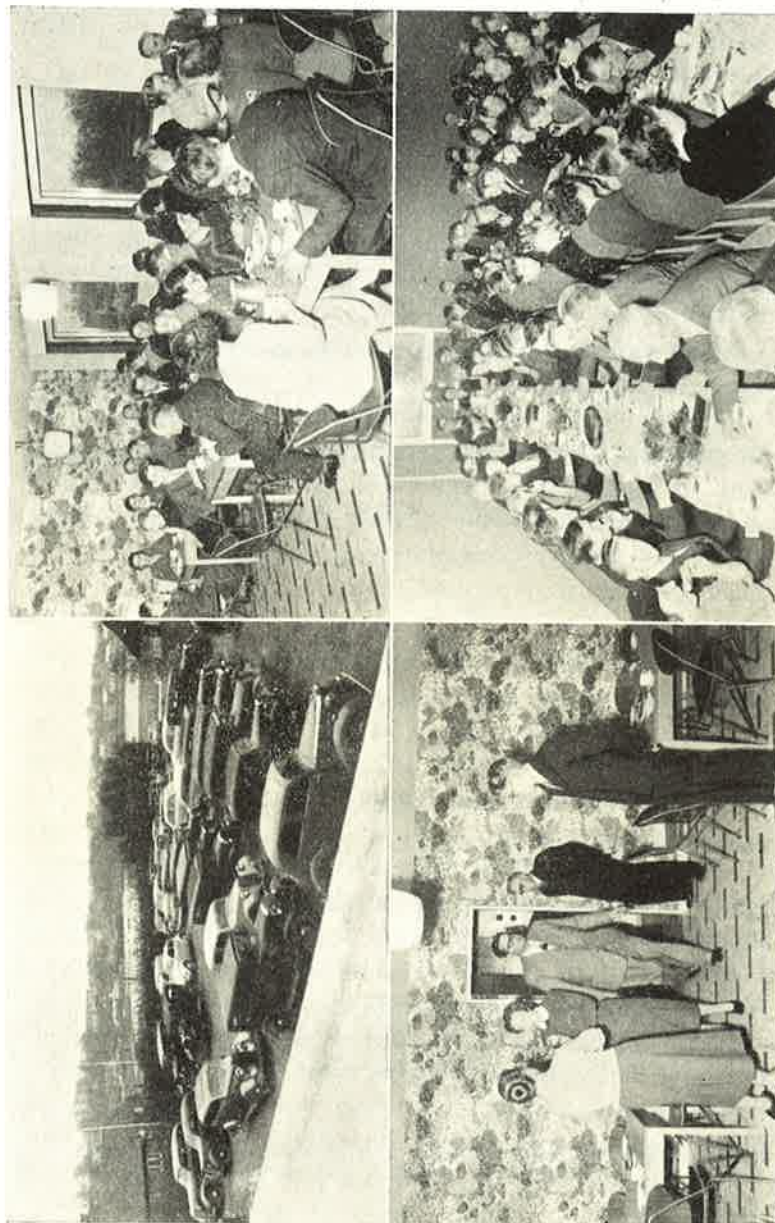
Højskolens undervisning blev i den sidste halvdel af

forrige århundrede alm. for dansk landbougdom, dog ikke i den forstand, at det store flertal af landbougdommen søgte disse skoler, men for den del af landbougdommen, som søgte højskolen, fik denne skoleform stor betydning, og direkte og indirekte fik højskolen afgørende betydning for voksenundervisningen i Danmark, for dansk folkeoplysning. I samme tidsrum løste efterskolen, dels i forbindelse med den fynske friskolebevægelse, og dels i form af grænseefterskoler specielle opgaver for begrænsede dele af dansk ungdom. Fra grundtviske hjem på Fyn og fra danske hjem i Sønderjylland i »udlændighedstiden«.

I den første halvdel af vort århundrede og især i de allersidste årtier er der imidlertid på voksenundervisningens område sket en fuldstændig nyorientering, og det er den jeg i denne artikel vil pege på.

Først højskolen: Som nævnt var det i sidste halvdel af forrige århundrede i alt væsentlig landbougdommen, som søgte højskolen, men deri er der så afgjort sket en ændring. Byernes ungdom er kommet med. Dels er der oprettet højskoler, som specielt henvender sig til byungdom, dels højskoler, som igennem en vis særundervisning henvender sig — både til land- og byungdom, f. eks. vore gymnastik- og idrætshøjskoler; men også på de alm. højskoler modtager man oftere elever, som må betegnes som byungdom.

Lad mig som eks. på disse sidste nævne et selvoplevet eksempel fra den allersidste tid. En ung mand, flink, pligtopfyldende og godt begavet, havde gennemgået den alm. folkeskole. Ved 11 års alderen gik han for en bogligt begavet dreng alm. vej: Mellemskole, realskole og gymnasium. Som student blev han indskrevet på Polyteknisk Lærestalt, og efter alle solemærker at dømmes ville han i løbet af nogle få år, som så mange andre være blevet polyteknisk kandidat. Men så var det, at det skete! En dag fik hans far og mor brev fra ham, at

han ikke kunne gå videre! Hvorfor? Ja, det var ikke evnerne, det var galt med — heller ikke økonomien; men menneskeligt og åndeligt sagde han stop!

Han kunne ikke mere! Hans far rejste til København og talte med ham, og de to blev i løbet af samtalen enige om, at han skulle prøve! Men der gik kun 8 dage — så kom den unge mand hjem — han kunne ikke mere! Hjælpeløse gik de tre: Far, mor og søn derhjemme! Det synes dem umuligt at komme på bølgelængde med hverandre!

Så fik moderen en lys idé! — Og her vil jeg gerne indføje, at hverken mor eller far havde været på højskole — men de kendte højskolen fra den alm. omtale. — En morgenstund siger moderen til sin mand: Jeg tror, han skal på højskole! Faderen trak på smilebåndet og lidt på skulderen. Ja, måske — men tror du, du kan få ham til det? — Faderen tog afsted til sit arbejde, — og moderen gik op til den unge mand og forelagde ham sin plan.

Moderens tanke var den unge mand fuldstændig fremmed! Men han gik ind på ideen, hvis der kunne skaffes plads på en højskole, og de kunne få råd! Moderen klarede begge dele, og næste søndag kørte far og mor den unge mand på højskole. Dette var midt i november! I juleferien ventede man spændt på reaktionen. Jo, han var udmærket tilfreds både med lærerne, undervisningen og kammeraterne; mere fik man ikke ud af ham denne gang. Men da den unge mand kom hjem i fastelavnsferien, var han, som moderen med glædestårer i øjnene udtalte: »Helt »pjanket« med højskolen!

Efter højskoleopholdet ventede 18 måneders militærtjeneste. Nu i efteråret fik den unge mand 8 dages orlov, og da højskolen i de samme dage holdt sit efterårsmøde, rejste soldaten direkte fra kasernen til højskolen. Den unge mand er lykkelig, og ikke mindre lykkelige er hans far og mor. Nu har han tid til at tænke nærmere over

sagen, mens han er soldat — højskolen har givet ham noget at tænke over; og efter som tiden går, skal han nok finde sig selv, således at han efter endt soldatertjeneste er klar til at gå ind på den plads, som skal være hans. Højskolen har hjulpet ham til at blive sig selv — ja, måske mere end dette.

Dette er et enkelt eksempel, men mange vil kunne fortælle flere lignende eksempler, der viser, at højskolen stadig har en opgave at løse, og at der er mennesker i alle samfundslag, der har brug for højskolen. — Det, det gælder om, er, at man i alle samfundslag får øjnene op for dette, således at man ikke bare trækker på skulderen, når talen er om højskolens betydning for dansk ungdom. Med hensyn til højskolen sker der sikkert for tiden en nyorientering både på land og i by i Danmark.

— — —

Fra at være friskole — eller grænseefterskole er de frie ungdoms- og efterskoler nu ved at blive alm. anerkendt som skoler for unge i 14—18 års alderen. Skolerens antal er stærkt stigende, og det samme gælder elevantallet.

Da denne udvikling begyndte for en menneskealder siden, var det en ret almindelig indstilling i hjemmene, at man stillede spørgsmålet således op: Skal vor pige eller dreng på ungdoms- eller efterskole, eller skal de vente, til de når højskolealderen (18 år) og så tage på højskole? Der stod faktisk i mange hjem en strid om brugen af disse forskellige skoleformer; det var et *enten* — *eller*! Skulle man vælge efterskoleundervisningen eller højskoleundervisningen? Også på dette område er der i dag sket en nyorientering. Hjemmene bliver mere og mere klar over, at det her ikke gælder et *enten* — *eller*, men et *både* — *og*! Både ungdoms- eller efterskole og højskole.

Ligeså sikkert som det i gamle dage i mange hjem blev anset for en stor fordel for ungdommen at få et

højskoleophold — ligeså sikkert ser man i dag fordelene ved begge dele: Ungdoms- eller efterskole i 14—18 års alderen og højskolen efter det fyldte 18. år.

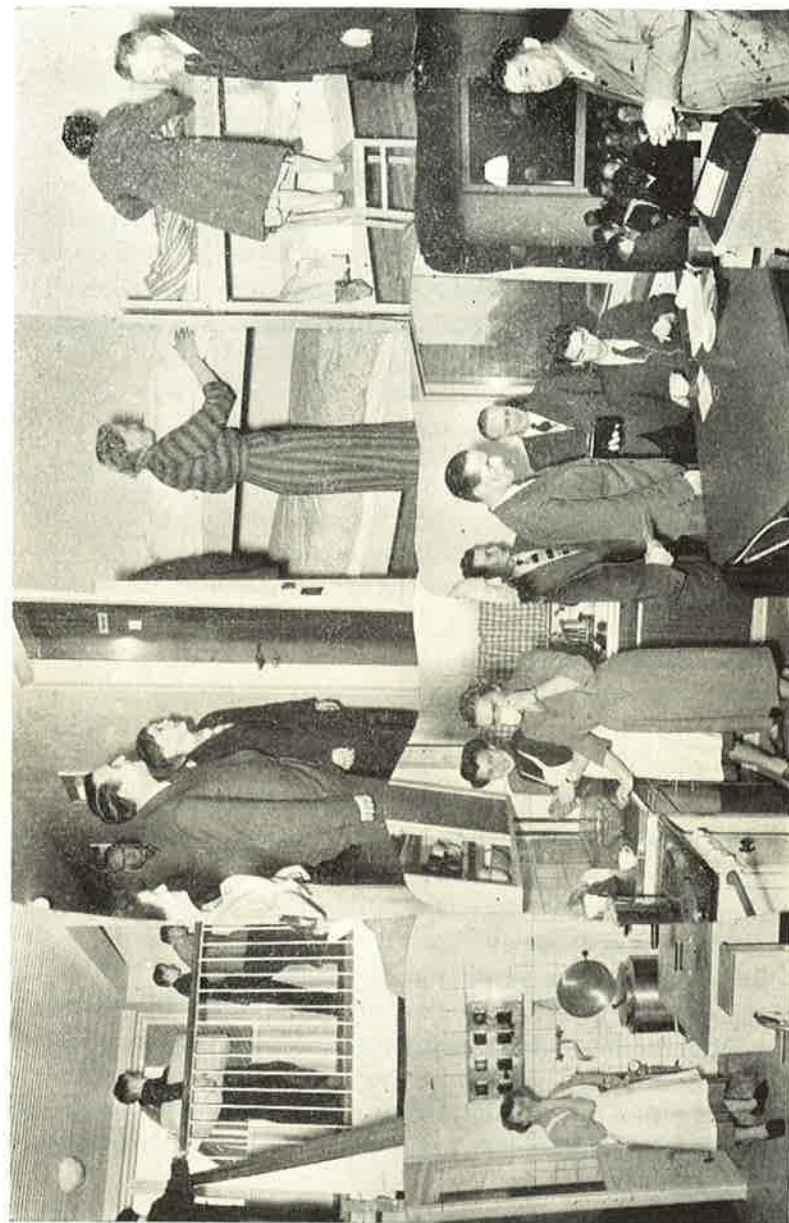
Og vil man nu spørge: Kan ungdommen få både tid og råd til to skoleophold? Så er svaret et ja!

Når lige undtages den hindring, som den forlængede militærtjeneste er for den mandlige ungdom — så kan alle få tid! — Nogle unge kan endda få tid til både to ungdoms- eller efterskoleophold og to højskoleophold, foruden et ophold på fagskole: Husholdningsskole eller landbrugsskole. — Selvfølgelig kan de få tid til sådanne 4—5 vintres skoleophold i årene mellem 14 og 20—25 år. Og der er ingen tvivl om, at sådanne vinterophold på en skole ind imellem sommerens praktiske arbejde vil være af uvurderlig betydning for de unge.

Det fremgår ganske tydeligt af de eksempler herpå, som man allerede nu har en del af. Skoleophold afvekslende med praktisk arbejde — henholdsvis vinter og sommer er den allerbedste form for ungdommens uddannelse og opdragelse. —

Eftersom dette bliver almindeligt er det imidlertid formålstjenligt, at en enkelt eller nogle enkelte af vore ungdoms- og efterskoler, som der nu er brug for det, omstiller deres undervisning således, at den er særlig egnet for en sådan fortsættelse. Allerede nu er der så mange 2. års efterskoleelever, at der er brug for en sådan skole. — Og højskolerne og fagskolerne behøver ikke at være ængstelige: Disse unge skal også nok komme både på højskole og fagskole, for de og deres forældre er nemlig helt indforstået med den betydning, sådanne skoleophold har for de unge.

Men kan der blive råd til dette? For mange hjem spiller det økonomiske ikke så stor en rolle — de unge kan imellem skoleopholdene tjene en god løn; — og alle mindre og aldeles ubemidlede unge kan fra samfundet

få hjælp, således at de uden stor egenkapital kan klare økonomien.

Der er på dette område også i samfundet sket en nyorientering! Samfundet er helt ud klar over, at de penge, man giver ungdommen til skoleophold, er vel anvendte — de kommer tilbage med renter! Ingen ledende kvinde eller mand i vort samfund vil benægte det synspunkt: At *alle unge* burde have lejlighed til et ophold på både: Ungdoms- eller efterskole, højskole og fagskole, og det uden hensyn til, om disse unge kommer fra land eller by, og uden hensyn til, hvilket samfundslag de kommer fra.

— — —

Nu vil nogen måske tænke ved sig selv: Ja, men hvad så med hele det ungdoms- og aftenskolearbejde, som den sidst vedtagne ungdomsskolelov har planlagt, og som man nu gennem amts- og sogneråd arbejder på at føre ud i livet? — Ja, her har vi også en begyndende nyorientering. Hjemmene, de unge, ungdoms- og efterskolernes, såvel som højskolernes og fagskolernes folk har allerede indset — og de, der ikke har indset det endnu, må snart lære at indse det: Her er heller ikke tale om *enten — eller*, men i allerhøjeste grad om et *både — og!*

En eller to eftermiddages eller afteners undervisning i årene fra 14 til 25 kan aldrig *erstatte* halvårsophold på skoler af den ene eller den anden art, men de kan i høj grad — hvis de ellers er givende — støtte tanken hos de unge om halvårs-skoleophold. Ja, animere til sådanne; ligesom de foruden at give de unge en hårdt tiltrængt vedligeholdelse af de elementære kundskaber kan støtte og udvikle den opfattelse hos hjemmene og de unge: Det gælder om at benytte ungdomstiden ikke alene til kundskaberhvervelse, men også til rent menneskelig, personlig udvikling.

På dette område er en nyorientering også ved at bane

sig vej, og vi skolefolk må være de første til at indse dette.

Alle gode kræfter i hjem og samfund må forene sig i dette at hjælpe til, at ungdommen benytter de til rådighed stående midler for ungdommens oplæring, uddannelse og opdragelse.

— — —

Og så har man under læsningen af dette vel af og til i tanken strejft det forslag, som er under udarbejdelse: Forslaget til en omlægning ikke alene af børneskolens undervisning (den udelte skole), men også, som en følge deraf, en omlægning af vor voksenundervisning, specielt eksamensundervisningen.

Forhåbentlig vil dette spørgsmål i løbet af nogle år klares gennem fordomsfri forhandling. Men det vil jo nok tage nogen tid.

Med de skoleformer, vi har — forudsat et stadigt stigende antal lærere og skoler af de forskellige slags, — er vi så nogenlunde parate til at tage mod det stigende antal af unge, som de kommende år vil bringe.

Og så er alle disse former for skole frie! Og det vil sige, at de har de allerbedste betingelser for at gøre et godt arbejde; for det står stadig fast, at kun i frihed — ordet forstået på rette måde — kan undervisning og opdragelse gives og modtages af de unge.

A. Thyregaard.

I stue med kommunister.

»Til Bukarest for 425 kr.«. Ja sådan stod der virkelig på de plakater, som i foråret 1953 opfordrede alle unge til at deltage i verdensfestival i Bukarest. Det lød forjættende: 3 ugers udenlandsrejse, endog gennem Østtyskland, Tjekoslovakiet, Ungarn og Rumænien — disse lande, hvortil almindelige turister ellers er forment adgang — for kun 425 kr., fuld forplejning iberegnet. Men det var vel et kommunistisk arrangement, når det fandt sted bag jerntæppet? Både ja og nej. Arrangørerne var »Demokratisk Ungdoms Verdensforbund«, som principielt står åbent for alle verdens unge, men som nu i realiteten er kommunistisk domineret. Kunne man så være bekendt at deltage? Ville man ikke ved sin blotte tilstedeværelse på en måde garantere og sige god for kommunismen, ville man ikke blive taget til indtægt for en sag og et system, som man i mange henseender måtte være kritisk indstillet overfor, ville man ikke ligefrem komme til at støtte resolutioner med ensidig politisk tendens?

Jo, betænkeligheder var der nok af; men for mit vedkommende fik trangen til ved selvsyn at danne mig et indtryk af forholdene i et »folkedemokrati« — specielt de kristnes stilling — overvægten. Man måtte da også indrømme, at det var en betydelig imødekommenhed fra de østlige landes side. Alle unge under 35 år blev indbudt uden hensyn til deres politiske indstilling. Når man til daglig sukker over det uigennemtrængelige jerntæppe og brænder af iver efter at se, hvad der foregår bag det, var der dog en vis mening i at benytte chancen

nu, hvor det blev rullet op. Var indbydelsen virkelig ment som en udrakt hånd, var den et oprigtigt forsøg på at skabe afspænding og forståelse blandt folkene, da burde den ikke møde ligegyldighed eller vrangvilje fra vor side. Var det kun et propagandanummer, nå ja, så var det beklageligt, at man deltog; men man tog dog næppe selv skade deraf; det var i så fald farligere for helt unge ubefæstede sjæle.

Sammen med 1300 andre danske — deraf vel o. 200 ikke-kommunister — deltog jeg da i turen til Bukarest. I alle større byer undervejs, hvor der var et par timers ophold, kunne vi færdes frit på banegårde og i gaderne og uhindret henvende os til hvemsomhelst. Det gav os mange små glimt af livet i disse østeuropæiske lande.

Selve festival var et storslået arrangement. 30.000 unge fra 110 forskellige nationer var stævnet sammen — alle racer, sprog og religioner var repræsenteret. Indenfor hvert lands delegation var der »kulturgrupper«, som gav prøver på deres folks kultur gennem folkedans, ballet, sang og musik. Med samme formål var arrangeret kunststillinger, ligesom man ved faglige og videnskabelige konferencer aflagde beretning for hinanden og ens egne forhold på de pågældende områder og drøftede spørgsmål af fælles interesse. Endelig omfattede festival et sportsstævne, som i dimensioner og kvalitet kun overgås af de olympiske lege.

Undervejs til Bukarest sang vi en dansk festivalsang med omkvædet: »Tag med, tag med og kæmp for fred.« Jeg spurgte mig selv, om der var virkelighed bag ordene — om man med nogen ret kunne betegne festival som »en kamp for freden«. I dag er jeg tilbøjelig til at mene, at det egentlig ikke er for store ord at bruge om et sådant verdensungdomsstævne. Gang på gang, når jeg overværede de andre nationers programmer, blev jeg fyldt med glæde og beundring over de prøver på disse folks kultur, som her blev givet. Det gjaldt ikke

mindst de folk, der både geografisk og i anden henseende er os fjernest. Hvad jeg oplevede, indgød mig respekt og ærbødighed for de andres folkelige egenart. På samme måde gik det sikkert mange andre. Den tåbelige nationale selvtilstrækkelighed — den falske forestilling, at netop den nation, jeg tilhører, er først på alle områder — den golde selvforherligelse, som er een af de farer, der truer freden, modvirkes og afløses af en frugtbar åbenhed overfor de andre, forståelse af deres ejendommeligheder og glæde over den menneskelige kulturs mangfoldighed. Den store oplevelse for mig var netop den stærke følelse af menneskeligt fællesskab, som samtaler og samvær med de enkelte repræsentanter for de andre folk kaldte frem — de faste håndtryk, de varme og glade smil. Jeg tænker ikke mindst på et besøg, som jeg aflagde hos den kinesiske delegation sammen med unge fra 20 andre nationer. Der var noget umådelig fint og kultiveret over kineserne, de var på een gang gennemført høflige og hjertelige. Som afslutning sang vi en fælles ungdomssang hver på vort tungeomål og stående i store kredse med hinanden i hænderne, og da tror jeg, vi alle følte en samhørighed på tværs af alle skel. Det ønske fødtes i os, at folkeslagene en dag på lignende måde vil tage hinanden i hånden i stedet for at knytte næverne imod hverandre. Kunde der blot etableres sådanne verdensungdomsstævner på virkelig bred basis — uden den slagside, festival i Bukarest havde — da var meget vundet.

Det må iøvrigt siges, at festival-ledelsen virkelig gjorde sig hæderlige anstrengelser for at gennemføre en upolitisk linje i arrangementerne. Der blev ikke vedtaget resolutioner, og man blev ikke tvangsindlagt i demonstrationer. På de talrige plakater og transparenter sås ikke een udfordrende politisk sentens — kun ord om fred og venskab. Der vistest en ikke ringe imødekommenhed overfor os ikke-kommunister. Nogle af os

blev opfordret til at udtale os i radioen og på store møder. For mit eget vedkommende havde jeg lejlighed til at konstatere, at mine udtalelser blev gengivet og oversat korrekt, skønt de indeholdt kritik af visse foreteelser i det rumænske samfund.

Vi, som ellers kan føle os så afmægtige, når vi iagtager det store udenrigspolitiske spil, som synes at føre mod en katastrofe, vi følte, at vi kunne udrette lidt her. Mange af os kender vist denne følelse af håbløshed, der bemægtiger sig os, hver gang vi hører om den gennemførte ensretning i de østlige lande; hvordan skal de dog få sandheden at vide? Hvordan komme bag om propagandaen, som på en uhyggelig måde forenkler problemerne og omtyder og forvansker kendsgerningerne? Her var en mulighed for at korrigere deres opfattelse, nedbryde fordomme, rokke ved deres overdrevne forestillinger om deres egne samfunds fortræffelighed og vor elendighed.

For mange kommunister fra de lande, der er gået direkte fra den skrappeste kapitalisme med overklassevælde til kommunismen, tager det sig sådan ud, at der kun består de to muligheder. Enten det gamle samfund med al dets uretfærdighed og udbytning eller det nye kommunistiske. Går man ikke ind for det nye, tillader man sig at kritisere det, da kan det, efter deres mening, kun udspringe af et ønske om at genindføre det gamle med al dets uretfærdighed og råddenskab. For dem findes der kun to slags mennesker: kommunister og fascistiske (også kaldet: reaktionære, kapitalister, krigsmagere m. m.). Festival gav os lejlighed til at fortælle kommunisterne, at der er en tredje mulighed for orden af samfundet, den, som vi søger at realisere bl. a. i de nordiske lande, hvor vi prøver at opnå økonomisk demokrati uden at opgave det politiske demokrati; og vi kunne gøre dem opmærksom på, at de ikke kan tage patent på menneskekærlighed. Der er andre end kommunister, der kan harmes over social og anden uret-

færdighed, og som er rede til at bekæmpe den — blot med andre midler end dem, kommunisterne anvender. Heller ikke vor fredsvilje har de lov til at betvivle; også Vestens folk er lidenskabeligt optagne af fredens bevarelse.

Jeg er så naiv at tro, at det havde betydning, at vi var en del ikke-kommunister med til festival. I hvert fald må vi da ønske, at sandheden kommer frem, og benytte enhver lejlighed, der byder sig, til, at det kan ske. Jeg tror forresten også, det betød noget for os andre at lære kommunisterne at kende. Vi, der raslede afsted sammen i tog i 8 døgn, kom nær ind på livet af hinanden, og jeg har fået det indtryk, at for mange kommunisters vedkommende er det ikke egoisme og misundelse, der er drivkraften i deres politiske virksomhed, men en ægte harme over, at mennesker lider uret. Når vi tænker på de voldsmetoder, som, efter hvad vi hører, finder anvendelse i folkedemokratiet (adskillige rumænere bekræftede mine formodninger i den henseende, andre benægtede), er vi tilbøjelige til at betragte vore egne kommunister som samvittighedsløse kynikere, idet de godkender sådanne metoder. Sandheden er imidlertid den, at de slet ikke tror, at det går sådan til. Den sag kommer mange af dem for let om ved, og de bør ikke lades i ro fra vor side. Der vil imidlertid være opnået mere ved, at vi taler med dem end ved, at vi vender den kolde skulder. Der kan rigtignok forekomme situationer, hvor det bliver en byrde for os at være i stue med bestemte mennesker, hvor »den kolde skulder« er vort eneste udtryksmiddel. Men indtil videre finder jeg det rigtigst og mest frugtbart for begge parter, at vi tilkender vore kommunister de samme rettigheder, som vort demokrati yder os andre, endnu bør samtalen ikke standse. Når vi blot selv står fast på vort frihedssyn og praktiserer det, hvor vi har mulighed derfor, må vi endnu kunne være bekendt at være i stue sammen med kommunister.

Paul Hansen.

Et frikvarter.

»Se frem men ej tilbage, hvad hjertet attrår, måske dog engang under solen du når«. Disse linier fra digteren kan undertiden ramme ens sind og vække en tone til live i os, ligesom en stemmegaffel, der sættes på et instrument og fremkalder en tone.

Jeg holder det første »frikvarter«, siden vi begyndte vinterskolen, lader hele »begyndelsen« passere forbi. Den begyndelse, som vi har set frem til nu efter mange års arbejde med at få rejst en ny skole, som skulle til, for at arbejdet kunne gå videre. Mange tanker om nyt og gammelt kommer frem, hos flere end mig.

Vi har nu et par år gæstet folk, som har haft berøring med skolen, og vi har oplevet, at i vor tid har mennesker også vilje til at være med, når en stor sag skal løftes. — De ældre årgange, de som var elever og forældre, har vel endnu været dem, der mindst aktive har støttet vort nye skolebyggeri.

Når jeg mindes en taler fra et af vore åbningsmøder — han sagde: »Ringe for- og efterskole har *altid* haft for trange kår at arbejde under«, så kan det kun undre os, der nu er i arbejdet, at den store begejstring og ildhu, der har været om de fynske fri- og efterskoler, ikke før har kunnet afføde den tanke, at der må gøres en indsats — aktiv, positiv, for at »vor« skole får de nødvendige lokaliteter, så det ydre kan blive i orden. — Eller kommer det af dette: At det nærværende dør i ubetydelighedens slør, — at mennesker hænger sig i vanskeligheder og holder sig negativt tilbage — i stedet for at være, hvor det netop gælder. Det er altid let at være negativ — men svært at være positiv og ydende.

En udtalelse som den nævnte taler kom med, kan ligesom løfte et slør, så vi i nutiden kan tænke, nå var det sådan — også i de »gode gamle« dage?

Ja, vi hører undertiden om de gode gamle dage, da himlen omtrent var på jord. Det må få os til at indrømme, at det er den i alt fald ikke nu. Men når sløret, begejstringen for det svundne, altså løftes lidt, ser man, at forskellen fra vore dage og de gode gamle måske ikke er så stor, som nogen mener.

Når vi står overfor problemerne: Opdragelse, undervisning, god opførsel for dem, vi har med at gøre, er det ikke fri for, at man kan sige: Der er nok at tage fat på, hos de andre — og hos dig selv. Jeg vil tro, at opgaven har været lige svær til alle tider. Vanskelighederne store nok. Når der er sket noget, skyldes det vel dette, at optimisterne d. v. s. dem, der ikke siger: Hvad kan det nytte — har af deres overskud af livsvilje, troen på, at *noget* kan der nås, og man skal blot gå på, — at de har kastet sig ud i kampen, brændt alle skibe bag sig, — og har fundet vej frem.

Hemmeligheden ved det hele er, at de har troet på, der er vej frem.

Mange vil tøvende indrømme dette og mene, at vi små og svage mennesker ikke formår ret meget. — Jeg mindes den gamle historie om en kvinde, der også følte sig endda meget ringe — da hun så, hvad de rige gav af gaver til tempelblokken. Hun havde kun to penninge, og dem lagde hun i, vel vidende, at de betød jo så lidt, så lidt.

Vi husker, at Mesteren sagde til sine disciple: Sandelig, denne kvinde lagde meget mere i end de rige. Hun lagde alt, hvad hun ejede.

Det er nemlig sagens kerne til alle tider, at de mennesker, der lægger alt i, hvad de ejer, er det end lidt, er dem, der lægger mest i, fordi de giver alt, hvad de ejer. De er *et* med deres arbejde. De giver ikke kun af

deres overflod. For dem selv at se er det kun så ringe. Men »strør vi frøcorn, hvor fremad vi går, vil det blomstre en dag i vort spor, og det tunge smelte bort i hver lovsang, vi sjunge«. —

Frikvarteret er gået. Se frem, men ej tilbage!

Karl Hedemann.

Husk:

JULEFESTEN

afholdes

torsdag den 30. december kl. 19¹⁵

Vi møder alle.

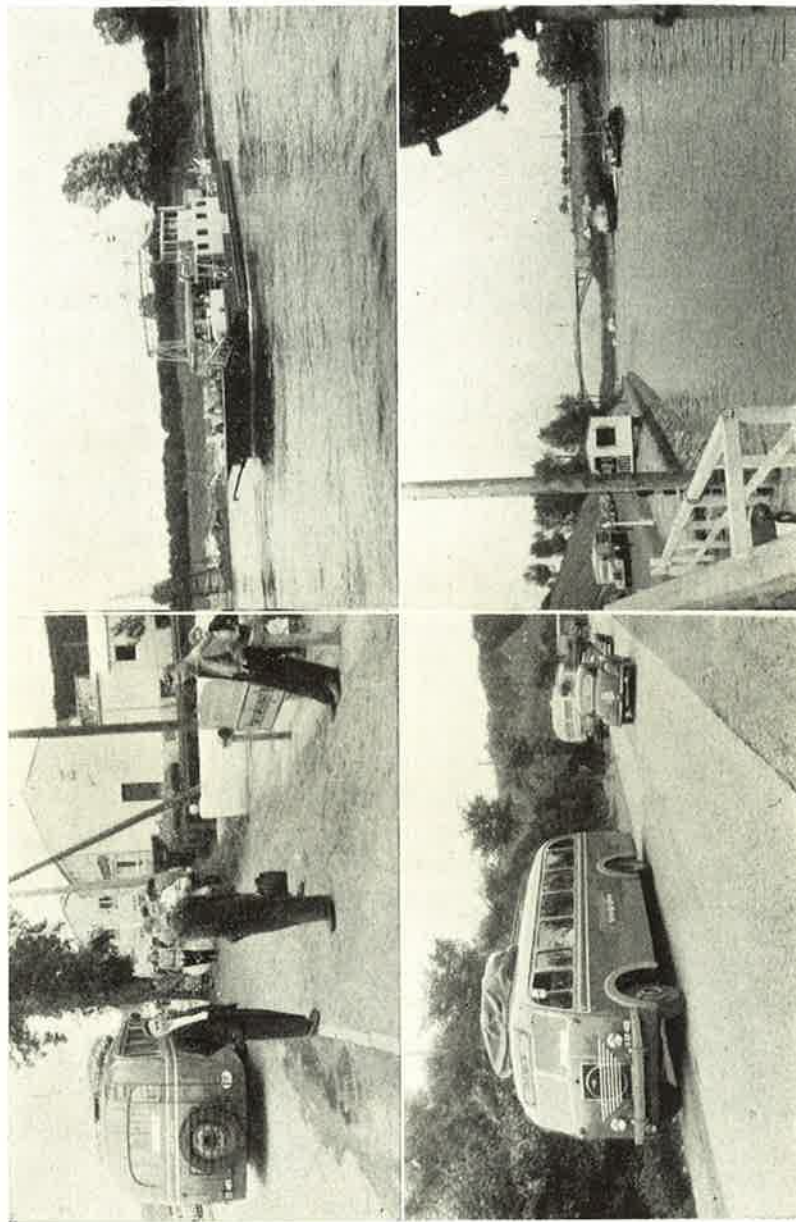

Med Ringe Fri- og Efterskole i Tyskland.

Ringe efterskole indbød i sommeren 1954 gamle elever til en 6 dages tur til Tyskland, og der meldte sig ca. 30.

Vi samledes i Fredericia mandag den 12. juli, og derfra skulle vi videre i bus. Den var desværre ikke kommet, så vi måtte vente et stykke tid. Men da den så kom, varede det til gengæld heller ikke længe at få os selv og bagagen læsset. Med rejseleder og chauffør var vi 35 i bussen med forstander Hedemann i spidsen. Vi startede i strålende solskin, og efter en fin tur gennem Sønderjylland, nåede vi Krusaa ved middagstid. Her spiste vi vor medbragte mad, og derefter gik vi hen til grænsen. På grund af et uheld måtte vi vente temmelig længe, men det gik ellers let nok at komme over. Vi var bare inde at få vore pas stemplet i den danske og den tyske paskontrol. Så var det overstået.

Fra grænsen gik turen videre gennem Flensburg mod Slesvig. Straks, da vi kom ind i Tyskland, var der nok at se på. Det hele forandrede sig: Landskabet, husene o. s. v. I Slesvig skulle vi have været inde og se domkirken, men da vi var en del forsinket, kørte vi lige igennem og fortsatte mod Kiel. Vi blev sejlet over Kielexerkanalen, da broen var under reparation, men det gjorde det blot mere spændende, og det var meget interessant at se den stadige strøm af skibe, der sejlede igennem. Da vi var kommet i land på den anden side, fortsatte vi langs kanalen ind gennem byen og videre mod Lübeck. Det sidste stykke før Lübeck kørte vi langs med Østersø-kysten, og der kom vi igennem badebyen Travemünde. Og jeg skal love for, at det var en badeby. Store badhoteller, kurhoteller og badepensioner lå ved

siden af hinanden over en længere strækning. Kort tid efter nåede vi Lübeck, hvor vi skulle bo på vandrerherberget. Der spiste vi til aften, og bagefter gik vi ud for at se på byen, under vor fortræffelige rejseleders førerskab. Lübeck er en smuk by med en hel del gamle bygningsværker, men der er også en del ruiner fra krigens tid. Vi så bl. a.: Sct. Mariekirken, rådhuset og en meget gammel byport. Til sidst var vi inde i en beværtning, der kaldes »Skipperstuen«, fordi alle skipperne i gamle dage holdt til der. Så gik vi tilbage til vandrehjemmet, der var helt nyt og meget moderne indrettet.

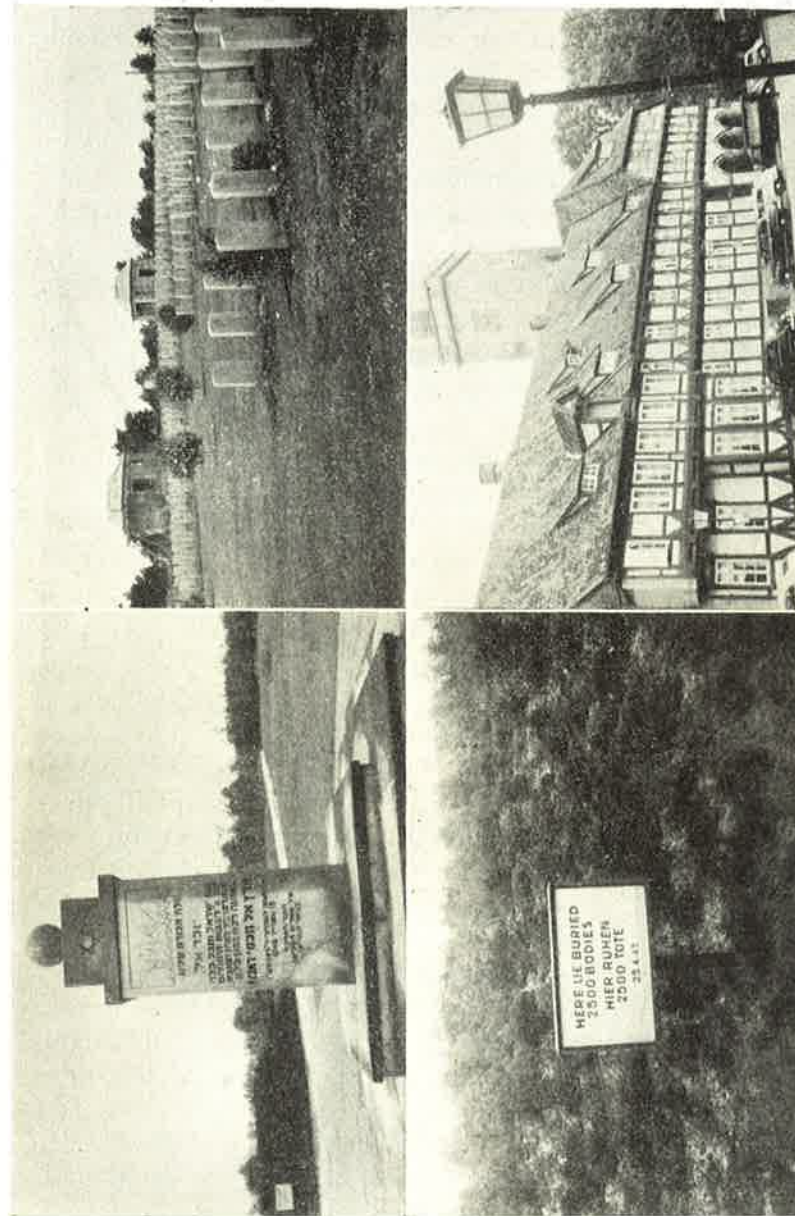
Da vi havde spist næste morgen, kørte vi videre ad autostradaen til Hamburg. Der kørte vi en tur rundt i byen, og vi fik et ganske godt indtryk af denne millionby. Selvom en stor del af byen blev bombet under krigen, er der ingen ruiner. Der er ryddet grundigt op, men de store, nye kvarterer og de mange åbne pladser vidner dog tydeligt om de ødelæggelser, der skete.

Vi kom bl. a. forbi den kæmpemæssige banegård, rådhuset og de to søer »Store Alster« og »Lille Alster«. Rundt om disse bor alle de rige folk i store villaer, den ene flottere end den anden.

Fra Hamburg kørte vi videre mod Celle. På vejen så vi ruinerne af koncentrationslejren ved Belsen. Vi så de store grave, hvor gaskammerets ofre ligger begravet i tusindvis, samt det smukke mindesmærke, der er rejst for dem. På vejen så vi også en krigskirkegård og en kæmpemæssig engelsk kaserne.

I Celle spiste vi til middag, og bagefter var vi henne og se den smukke slotskirke. Så fortsatte vi over Hannover til Hildesheim, hvor vi gjorde et kort ophold. Denne by blev hårdt ramt af krigen, og store dele af den ligger endnu i ruiner.

Derfra kørte vi til den tusindårige kejserstad Goslar, hvortil vi ankom ved sekstiden. Denne by er på en eller anden måde sluppet fra krigen uden en skramme.

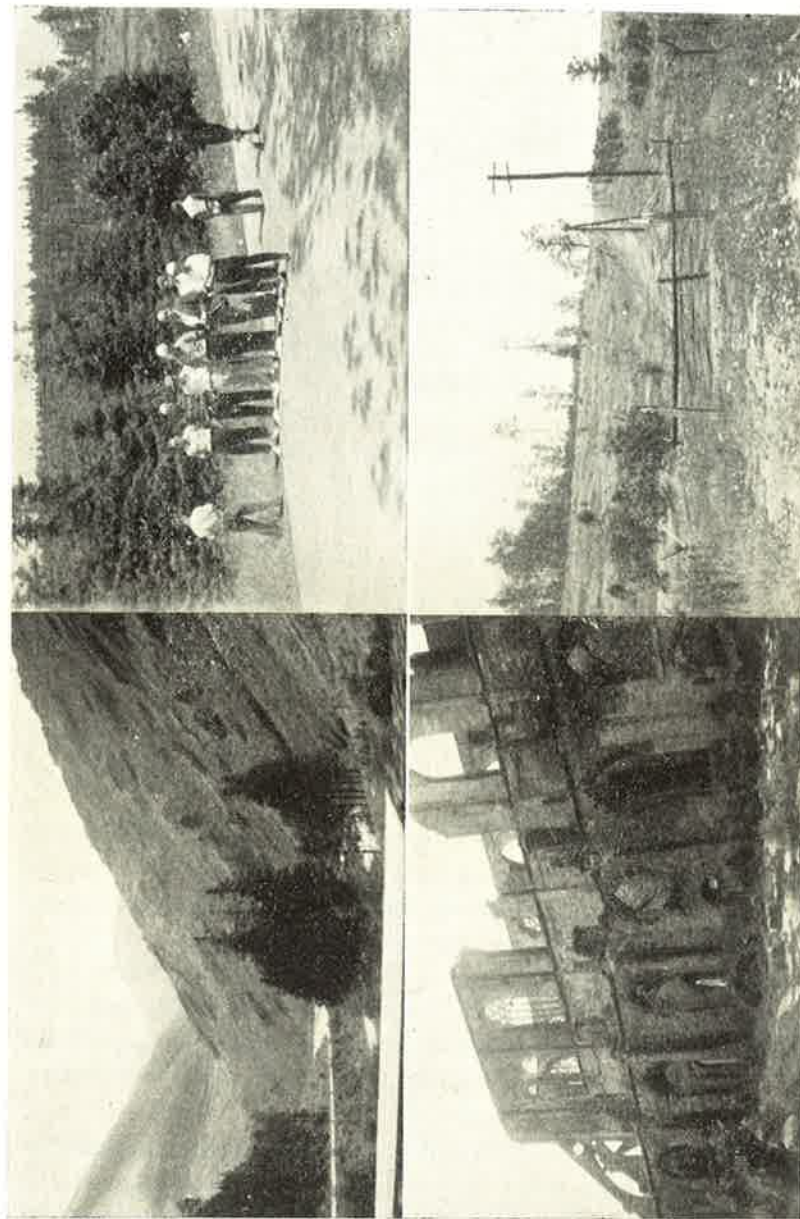

Straks, da vi kom ind i byen, kunne vi se, at den var meget gammel. Næsten alle husene er gamle og med bindingsværk, og de brolagte gader, der snoer sig ud og ind, er flere steder så smalle, at vi måtte tage fortovet i brug for at komme igennem med bussen. Det var, som om for- og nutid mødtes her. Det vrimlede med moderne biler, og de mest gammeldags køretøjer imellem hinanden. Cykler var der ingen af.

Vi skulle bo på et hotel, der havde indrettet et slags vandreherberg. Da vi skulle spise, skete der en kedelig fejltagelse, så at vi fik smørrebrød, og en skole fra Holbæk fik den flæskesteg, vi skulle have haft. Det var ærgerligt.

Om aftenen var vi ude at se på byen, og der var nok at se på. De smukke, særprægede bygninger, voldene uden omkring byen med byportene og rester af voldgravene. Vi så også det gamle kejserslot og et gammelt tårn, der var indrettet som restauration. Der var også indrettet et museum der, hvor vi så en hel del gamle våben. Da vi kom op oven på tårnet, havde vi en glimrende udsigt over byen. Derfra gik vi hjem til hotellet.

Næste morgen skulle vi på biltur i Harzen. Vi fik hver en madpakke, og så drog vi afsted. Først kørte vi til Bad Harzburg, hvorfra vi var med svævebane op til Burgberget. Der oppe fra havde vi en strålende udsigt over landskabet. Vi var med svævebanen ned igen og fortsatte så med bussen højere op i bjergene. Vi skulle spise vor mad i St. Andreasbjerg. Det skulle ske oppe i en lille restauration, der lå på toppen af en høj bakke. Vi måtte selv bestemme, om vi ville med tovbane derop, eller vi ville gå. Derimod var det bestemt, at vi alle sammen skulle gå ned. Medens vi var deroppe, begyndte det at regne, og det gjorde nedturen lidt vanskelig. Det var ikke til at holde sig på benene ned ad den stejle græsskråning, der af regnen var blevet glat som et spejl, og der var da også nogle stykker, der slog nogle gode

kolbøtter der nedad. Desværre blev det ved at regne, og det ødelagde hele turen, så vi besluttede at køre tilbage til Goslar og så køre resten af turen næste formiddag. På vejen hjem var vi inde i de store drypstenshuler ved Iberg. Da vi kom hjem til Goslar, spiste vi til aften, og så kunne vi ellers bruge aftenen, som vi selv ville.

Da vi næste formiddag startede igen, var det fint vejr, og vi havde en mægtig tur. Vi så bl. a. det 20-delte sølvvandfald ved Romker. Desværre kunne vi ikke komme over til selve Brocken, da det ligger i den russiske zone, men vi kunne da se derover. Et sted var vi helt ude ved zonegrænsen, hvor vi så nogle russiske grænsevagter.

Da vi kom hjem, havde vi eftermiddagen til vor egen rådighed, men da regnede det igen. Om aftenen var vi først henne i den katolske kirke, og derefter havde vi fest sammen med skolen fra Holbæk.

Fredag morgen sagde vi farvel til Goslar og kørte til Brunswick, der ligesom Goslar har en meget gammel historie. Derfra kørte vi over Uelzen til Lüneburg, hvor vi spiste frokost. Det er også en gammel by, hvor mange huse var så skæve, at det så helt faretruende ud, og, som rejselederen sagde, ville det ikke være let at slå billeder op på væggene der.

Fra Lüneburg kørte vi til Hamburg, hvor vi kom over Elben og dens mange biløb. Vi standsede ved banegården, så vi kunne komme ind og se den, men vi kunne ikke komme ned på perroner. Herfra skulle vi til den verdenskendte Hagenbeck dyrepark, men vi kørte vild, og det varede temmelig længe, inden vi fandt den. For de fleste var den vist nok lidt af en skuffelse, fordi der ikke var så mange dyr, men de forhold, de levede under, var meget imponerende.

Herfra kørte vi til vandreherberget, hvor vi skulle bo. På vejen kom vi bl. a. forbi den kæmpemæssige statue af Bismarck. Vandreherberget, der lå ud til en del af

havnen, var ligesom det i Lübeck næsten nyt og meget moderne. Da vi havde fået anbragt vor bagage, kørte vi ind på et hotel og spiste til aften. Derfra kørte vi til St. Pauli, hvor vi opholdt os en times tid i en af de talrige restauranter. Før vi gik tilbage til vandreherberget, var vi en tur rundt i det store forlystelseskvarter, som er meget imponerende om aftenen, når de mange lysreklamer er tændt.

Lørdag var turens sidste dag. Før vi kørte fra Hamburg, var vi lige nede i den store tunnel, der går under Elben. Så gik turen ellers over Neumünster og Rendsburg mod Slesvig. Lige uden for byen kom vi forbi Gottorp slot. Denne gang havde vi tid til at kigge lidt på den gamle domkirke, hvor vi overværede et bryllup. Vi kunne bare ikke se ret meget af det, da koret var adskilt fra selve kirken ved et jerngitter.

Fra Slesvig kørte vi så videre gennem Flensburg til grænsen, og heller ikke denne gang var der noget som helst besvær med at komme over.

Vi spiste til middag i Krusaa, og selv om den tyske mad havde været ganske god, var det dog rart at få dansk mad igen.

Turen sluttede hen på eftermiddagen i Fredericia, og da vi skiltes, var vi vist alle enige om, at vi havde haft en dejlig tur.

Mogens Fiil Rasmussen.

Ungdom og litteratur.

I sine erindringer fortæller Jeppe Aakjær om sit møde med poesien. Efter lang tids sparsommelighed har han endelig fået så meget skrabet sammen, at han tør vove sig ind til en boghandler for at se på en bog. Med bankende hjerte kigger han benovet på de mange skatte, der lægges frem for hans undrende drengeøjne. Han giver sig god tid, for det var jo så at sige hans hele rørlige formue, der stod på spil, men endelig bestemmer han sig dog og vælger Morten Eskesens sangbog, og med den under sin lappede trøje løber han på sine bare ben ad hjemmet til med sin dyrebare skat.

Hvad denne lille beskedne sangbog kom til at betyde for hele min åndelige udvikling, skriver Aakjær, kan vanskelig opgøres, men en vidunderlig følelse fyldte mit sind, og poesien blev til virkelighed for mig. Som Aakjær således selv oplevede poesien under, lader han flere af personerne i sine noveller eller romaner opleve lignende tilfælde. F. eks. i romanen »Hvor der er gærende kræfter«, hvor drengen Villads kan løbe flere kilometer over heder og moser blot for at få fat på en flagrende avis.

I nyere tid har Martin A. Hansen i sin novellesamling »Agerhønen« en lille novelle, »Bogen«, kalder han den. Her fortælles om drengen Mathis, der er grebet af læsehunger. Drengen er fra et hjem, hvor der ikke findes bøger, men så låner han sig frem, og en tidlig forårsdag er han på vej hjem med en verdenshistorie under armen. Det er ham dog umuligt at vente med at læse, til han kommer hjem, og da han når hen til skovkan-

ten, finder han sig en sollys plet, hvor han sætter sig og med sitrende hænder åbner bogen og begynder at læse.

»Mathis læste ikke som de fleste mennesker, læsning var som en feber i ham, hans blik for over linjerne som træsko over den blanke is, men bogstaverne blev til små virkelige levende dyr, som pilede ind i hans hjerne og kriblede og krablede der, så blodet for dunkende igenem ham. Og var indholdet stærkt og gribende som i denne bog, da steg mennesker og hændelser ligesom ud af hans eget indre, da var det, som han skabte det hele selv«.

Da han har læst en stund, opdager han forskrækket, hvor langt han er nået, og han lukker bogen beklemt i og skynder sig videre, for selv om han vil læse bogen flere gange, så skulle den da helst være en måned. Han når dog ikke ret langt, før den forunderlige verden, som bogen havde åbenbaret ham, igen griber ham, og han må læse videre. »Han blev til eet med det, han læste, og han forstod personernes tanker og følelser direkte gennem ordene, led med dem, når de var i nød og glædede sig med dem, når det gik dem godt. Det læste var ikke fortidigt og fjernt, nej, det var nutidig virkelighed for Mathis«.

Han læser, så han hverken sanser kulden eller mørket, der begynder at sænke sig, men tilsidst må han dog holde op forkommen af kulde og øm i lemmerne. Med forfrosne fingre lukker han bogen i og klynker: Tak, fordi jeg kan læse.

Denne lille skildring fortæller os, hvordan kunsten eller poesien kan opleves af et ungt menneske med et modtageligt sind, og et sådant møde er noget af det lykkeligste, der kan times et ungt menneske. Det er den slags ting, der kan få afgørende betydning for et menneskes liv — være med til at gøre det både lysere og lettere.

Nu er det vistnok en almindelig opfattelse, at poesi er noget med vers og rimerier og en masse kønne ord, hvor tingene siges på en køn, men halvvejs uforståelig måde, men sådan behøver det slet ikke at være. Vi er så lykkelige her i vort lille land at eje en rig skat af ægte og lødig poesi. Tænk blot på »Adam Homo«, »Hjortens Flugt« og flere andre større, fortællende poetiske mesterværker fra forrige århundrede.

Poesiens sprog er meget ofte billedtale. I et enkelt billede kan digteren i en lykkelig stund få held til at sige netop det, som måske ellers var uudsigelig på anden måde. De gamle sagn, eventyr og folkeviser er næsten alle bygget op ved hjælp af billeder. Fra Det nye Testamente husker vi, at Jesus, når han talte til sine disciple eller til folket, altid brugte billedlig tale.

Ordet poesi er græsk og betyder skabelse. Det fortæller os noget om de evige, de virkelige livsværdier. Poesien kalder på mennesket i mennesket, får os til at føle os ikke bare som hjernemennesker men også som hjertemennesker. Poesi er det eneste virkelige vurderingsgrundlag vi har, når vi skal afgøre, om en bog er god eller dårlig — poesi er nemlig virkelighed.

Vi har ord for at være et af de mest læsende folk i verden, men desværre er den største part af det læste ganske uden værdi. Tænk på hele den kulørte presse — eller det hav af banale og underlødige romaner, der hvert år overskyller det ganske land.

Den litteratur, der leder tankerne bort fra virkeligheden og ind i en forløjet og uvirkelig drømmeverden, hvor der kun er helte og skurke, er forloren og falsk, og de mennesker, der lader sig nøje med den slags, aner ikke hvad virkelig litteratur er, og de ved slet ikke, hvor berigende en god bog kan være. Jo mere vi beskæftiger os med vort lands rige litteraturskat, jo mere lærer vi os selv at kende. Ingen er så modtagelig for god og ægte litteratur som ungdommen, og ingen kan få så rige og

varige oplevelser derigennem som den. Derfor: Læs den gode litteratur. Da vil også I — som Mathis — komme til at opleve poesien under. *Thomas Nielsen.*

Glædelig jul og godt nytår ønskes alle gamle og nye elever.

Til sommerpigerne.

Kære sommerpiger!

Vinteren har begyndt at melde sin ankomst, Ringe sø er begyndt at lægge til med is, og de sidste efterårsblomster er bukket under for frosten.

Rundt omkring i sognene er kursusarbejdet i gang, jeg håber, at mange af jer har meldt jer som deltagere. Flere steder kniber det med tilslutningen til husholdningskurserne; årsagen til dette er måske den, at undervisningsformen i ungdomsskolen ligger for nær op ad undervisningen i børneskolen. Enkelte steder har man begyndt på en ny måde, undervisningsformen der er tilrettelagt på linie med den landbrugsfaglige undervisning, der fortælles om et nyt emne hver gang. Det kræver flere lærere; men kommer der et samarbejde i gang mellem konsulenter, lærere o. fl. a., kan dette spørgsmål let løses.

Det gælder om at få kendskab til det arbejde, der kræves af en husmoder. I gammel tid skulle en husmoder fremstille varerne selv. I dag får vi det hele i forarbejdet stand; men kender vi ikke behandlingen af disse færdigvarer, forringer vi deres holdbarhed, og forbrugt i hjemmene bliver altfor stort.

Mange husmødre klager over, at de ikke kan få deres penge til at slå til. Det kan også være svært; men har vi ikke forsøgt at dygtiggøre os, må vi først og fremmest rette bebrejdelserne mod os selv.

En rigtig glædelig jul og et godt nytår ønskes jer alle.

Kis Nielsen.

Ti år efter.

Kære gamle kammerater!

Ja, så er der altså gået 10 år. Det er mærkeligt at tænke sig, som tiden er fløjet af sted, og hvor mon I er henne i verden allesammen?

I dag er det netop den 3. novbr., altså 10 årsdagen siden vi samledes på Ringe efterskole for at begynde en dejlig vinter, og hvor er der mange minder, som vælder frem, nu hvor jeg fatter pennen for at sende en julehilsen til alle, fra vinteren 44—45. Kan I huske Hedemanns timer, hvor en stilhed der kunne være, når han talte til os, og kan I huske Ølgaards tegnetimer og Nielsens timer og ikke mindst frk. Svendstrup i håndgeringstimerne; hvor var det hyggeligt, og gymnastiktimerne, jeg kan høre hendes stemme endnu. — Ja, sådan kunne jeg blive ved — kan I huske — og kan I huske, men mon vi ikke allesammen husker det, som om det var i går?

Tiden er altså gået, og hvad har jeg så bedrevet i den tid:

Det første år var jeg hjemme, og siden havde jeg så forskellige pladser, for at lære husgerning. I en af mine sommerferier havde jeg en dejlig tur, gennem Tyskland til Holland. Det er en tur, jeg aldrig glemmer; vi så jo mange skønne ting, men også mange frygtelige; det var dengang lige efter krigen, hvor de fleste af de tyske byer bar synlige spor af al krigens grusomhed; men det kan allesammen ikke beskrives — det må ses.

I sommeren 1951 blev jeg gift med en møllersvend fra Kværndrup, og vi boede et stykke tid på Bjerreby

mølle, Taasinge, men 1. oktbr. 51 flyttede vi til Svendborg, på Arbejdernes Fællesbageri, hvor min mand er møller og chauffør, og her har vi nu boet i tre år og har det dejligt. Vi har en lille dreng, i vore øjne den dejligste dreng af verden, naturligvis. Og skulle nogen af jer komme til Svendborg, så kom ind og se eksemplaret; det kunne jo være nogen af jer havde een, som var endnu dejligere.

Men nu vil jeg slutte med ønsket om en rigtig god jul og et godt nytår — sendes til jer alle fra vinteren 44—45.

*Inger Knudsen, f. Nielsen,
Svendborg. (Kværndrup).*

En lille hilsen til alle gamle kammerater fra vinteren 44—45.

Ja, når man kommer til at sidde og tænke over det, kan man dårligt forstå, der allerede er gået ti år siden, vi var på skolen i Ringe; men tiden går jo hurtigt. Jeg skulle forsøge at skrive lidt om, hvad jeg har oplevet, siden vi rejste fra skolen. De første par år var jeg ved landbruget, så pådrog jeg mig en hofteskade, som jeg var syg af i et par år. Derefter kom jeg i lære som møbelpolstrer i fire år; et interessant fag, men mange afvekslingsmuligheder, hvis man ikke går ind på fabrikkerne, og det er vel et af de gamle håndværksfag, som der mindst kan anvendes maskiner til. Hver vinter i de fire år var jeg på teknisk skole i Odense, hvor vi blev undervist i almindelige skolefag og tegning, suppleret med praktisk arbejde, de to sidste vintre.

Det første år som svend var jeg i min læreplads, og sidste vinter var jeg på et femmåneders kursus i møbelkonstruktion og tegning på teknisk skole i Odense. Efter skolen fik jeg arbejde på et værksted i Ribe, da der jo altid er noget nyt at lære ved at rejse ud og se andre forhold.

Med hilsen om en glædelig jul og et godt nytår.

Erik Them.

En hilsen til gamle kammerater!

Jeg vil gerne herigennem sende en hilsen til gamle kammerater. Det er jo snart længe siden, vi sidst har været samlet, så der er vel sket meget siden. Jeg er blevet chauffør ved Københavns brandvæsen, og I kan tro, at det er rask liv, der er aldrig en vagt, uden at vi bliver stillet over for en mere eller mindre interessant opgave. Men ikke mere om det, jeg vil hellere høre, hvordan det går jer andre, skal vi ikke være enige om at møde fuldtalligt til elevmødet til sommer, så kan vi tale sammen om gamle dage.

Endnu en gang mange hilsener fra

Erling Jensen, sjællænderen. Vinteren 44—45.

N.B. Hvis der er nogle af jer, der kommer til København, er I altid velkommen til at besøge mig og brandstationerne. Min private adresse er: Hostrupsvej 13, København V. Telf. Luna 3296.

Kære kammerater!

— Ja, så er der allerede gået ti år, siden vi slog vore folder på Ringe efterskole, — og i grunden har vi ikke set meget til hinanden siden. — Ja, de første par år til elevmøde var der en hel del — men nu er det efterhånden ebbet mere og mere ud. — Jeg vil indrømme, at jeg glæder mig meget til at læse I forskelliges beretning om de ti år, derfor må jeg jo også selv i gang med pennen, hvis nogen kan ha' interesse for at høre, hvordan det er gået mig!

Jeg har været elev på yderligere to skoler — nemlig Vallekilde højskole som. 49 — og Graasten husholdningsskole som. 50 — to dejlige somre, men vidt forskellige skoler var det jo, — så jeg kan nemt huske dem fra hinanden. — Ellers har jeg mest været pige hjemme — der har altid været noget at rive i. — Og her fandt jeg mig også en hjertenskær mellem fars skiftende ele-

ver. — Det var vel tidligt, jeg fandt ham, men sige nej til lykken er jo ikke nemt, — og vi holdt da også troligt sammen i de 4—5 år, det varede, inden vi kunne få os en rede sammen. — En skøn septemberdag 1951 blev vi gift — og bor nu i Lumby, 4 km hjemmefra. Vi har et lille gartneri med 5 tdr. land, gamle stråtede bygninger, og et drivhus var her, da vi overtog det. Siden da har vi fået bygget fyr (Marshallån), lavet en hel del bænke med varme i, og er nu ved at bygge 2 drivhuse til, — ja, det ene er færdigt, det andet skulle være det inden december. — Ja, det er en ordentlig mundfuld, og vi har da også måttet låne penge til det, men mener jo, de nok skal komme igen, når først vi kommer rigtig i gang. Vi har grønne planter i det hele — og om vinteren en del tulipaner, vi driver i blomst. — Ja, det var i store træk min vej indtil da —, og så har jeg endda gemt det bedste til sidst, og som vi glæder os over hver dag — nemlig en lille dejlig pige, som vi fik netop i disse dage for 2 år siden. — Hun hedder Hanne og er selvfølgelig jordens dejligste unge!

Hermed de allerbedste hilsener til alle mine gamle kammerater, lærere, lærerinder og forstander.

*Thora Møller Larsen, f. Kjær Larsen,
Løkkegravene pr. Beldringe.*

Kære kammerater!

Ja, så er der altså gået 10 år, siden vi mødtes på efterskolen for første gang. Det er helt utroligt, man fatter jo næsten ikke, hvor tiden er blevet af. Jeg er nu gift og bor her uden for Grenaa, og vi har to børn, en pige på knap 3 år og en lille dreng på et par måneder.

Jeg vil nu ganske kort fortælle lidt om, hvad jeg har lavet i disse år. Det har sådan skiftet lidt med at være ude og hjemme, det har de fleste vel prøvet. Jeg var hjemme den første tid, derefter var jeg ekspeditrice i

Marslev i 1½ år. Så var det efterhånden ved at være høje tid med at lære lidt husligt, og jeg var heldig at få en god og lærerig plads i Gelsted. Sommeren 1949 var jeg på Vallekilde højskole, og havde en ualmindelig god tid, hvor vi lærte meget, som aldrig glemmes. Vi var 5 piger fra efterskolen 44—45 samlet på Vallekilde den sommer. Vinteren 1950 var jeg kokkepige på en gård i Højrup, og maj 51 blev jeg gift, og har så boet her på Stensmark siden; min mand driver gården sammen med min far. Gården ligger på det østligste punkt i Jylland, lige ved siden af Fornæs fyr. Det er det første, man ser fra Grenaa-Hundested færgen, når vi kommer fra Sjælland. Her er vældig kønt, særlig om sommeren, men vinteren har jo også sin charme. Her er skov helt rundt om gården, og vi har kun 500 meter ned til vandet. Til slut vil jeg ønske lærere, lærerinder, gamle kammerater og venner en rigtig glædelig jul samt et lyst og lykkeligt nytår.

Venlig hilsen *Margrethe Ric-Hansen* (Kirkeløkke),
»Stensmark« pr. Grenaa.

Ti år er gået, og der er sket en masse ting, både her i vort lille Danmark og ude i den store verden; avisernes forsider er hver dag spækket med store, fede overskrifter, som ikke kan undgå at fange ens blik og give en grund til eftertanke.

Ligesom der ude i verden er sket store forandringer og omvæltninger, er det vel også gået med mange af os, der hin vinter for 10 år siden sad samlede om skolebordene i den kære gamle skole i Ringe, som nu er flyttet til nye omgivelser og lokaler, som jeg glæder mig meget til at se.

For mit eget vedkommende er der sket mange forandringer siden den gang, jeg skal prøve at give et kort rids over min tilværelse fra den gang og indtil jeg,

som jeg selv mener, fandt den rette hylde. Der er sikkert en del, der vil synes, at jeg har været længe om at finde »min rette hylde«, men I kan være forvisset om, at der er mange, der aldrig har fundet den; jeg går til daglig sammen med et par stykker af dem, som trods deres høje alder endnu ikke er kommet på den for dem rette hylde; sådanne mennesker er ikke nemme at omgås, de er faktisk utilfredse med alt og alle.

Jeg mener som sagt, at jeg for mit vedkommende har fundet det rigtige, selv om jeg har måttet flytte meget rundt.

Da jeg første gang skulle ud at tjene, som vi siger, var det som yngste karl på en gård i mit fødesogn, så vejen hjem til livretterne i mors gryde var jo ikke så lang. Den dag, vi skal hjemme fra for første gang, husker I sikkert alle. Det er spændende og nyt, når vi drager af med kufferten, hvori det nye tøj ligger, de blå arbejdsbukser, der skal rulles tre-fire gange op, for at vi ikke træder i dem, og arbejdsjakken, der hænger på os, så vi ligner et fugleskræmsel, og så er der den første nat i karlekamret, og sådan kunne jeg blive ved at skrive om minder fra den første tid i fremmed tjeneste. Ved landbruget var jeg kun i et halvt år, så kom jeg i lære i en købmandsforretning. Dette arbejde var jeg faktisk glad for, men pudsigt nok, da foråret kom, og bønderne kom kørende forbi på vej til forårsarbejdet i marken, kløede det alligevel i fingrene efter at komme ud og være med, men det kunne jeg jo ikke. Jeg var så i min læreplads i 4½ år, hvorefter jeg kom i en brugsforening, hvor jeg var omtrent, til jeg blev indkaldt til hæren.

Jeg mødte som rekrut i Padborglejren, under besættelsen kendt som Frøslevlejren, senere som Faarhuslejren; den bestod af en samling røde træbarakker, der lå i stjerneform omkring et højt vagttårn; uden om var der et »smukt« hegn af noget »skønt« materiale, der kaldes pigtråd. Ligè siden den gang har jeg hadet pig-

tråd og røde barakker, men jeg slap da heldigvis med 4 måneder i denne udørken. Jeg kom nemlig på fodfolkets sergentskole på Kronborg. Den sommer, jeg var der oppe, er vanskelig at beskrive, men uden at overdrive kan jeg roligt sige, at det er den bedste, jeg har oplevet. Tænk bare hver eneste dag at tage morgendukkert i det blå Øresund, og om eftermiddagen ligge på bastionerne og tage solbad, og sådan kunne jeg blive ved. Jeg vil heller aldrig glemme, når vi skød salut med de gamle forladere på flagbastionen, når kongens smukke hvide skib passerede Kronborg. Efter at have bestået eksamen der oppe blev jeg så igen sendt tværs igennem landet. Denne gang til Tønder, men nu var vi nogle store karle, med striber på ærmerne og guldtræsset kasket. Kort tid efter ankomsten til Tønder fik vi så vore første rekrutter. Det kompagni, jeg var ved, bestod mest af sønderjyder, og sønderjyder er nogle flinke folk. Så det var en rar tid vi havde i Tønder, men det gode varer jo sjældent så længe. Da jeg havde været i Tønder $\frac{1}{2}$ år, blev jeg sendt til Haderslev, hvor jeg fik nogle af de soldater, der havde været med til at lave mytteri i Søgaardlejren, da loven om længere tjenestetid blev sat i kraft; de var så stædige og fortrejne, så jeg tror alle æsler ville skamme sig, hvis de så de soldater der.

Den 26. oktober blev jeg hjemsendt efter to års tjeneste, det var svært at komme tilbage til det civile liv igen; jeg arbejdede så igen $\frac{1}{2}$ års tid ved landbruget, indtil jeg blev antaget ved fængselsvæsenet som betjent, det er et meget interessant arbejde, jeg her er kommet til. Jeg har altid godt kunnet lide at studere mennesker, hvis vi kan sige sådan, og der er mange forskellige mennesketyper bag murene i Nyborg.

Som I ser, er jeg plantet om mange gange, inden jeg, om jeg så må sige, fandt grobund, men jeg er glad for, at jeg skiftede i rette tid, så jeg nu hver dag, glad og veloplagt kan køre til mit arbejde på fængslet.

Jeg vil slutte med at sende alle mine lærere og kammerater mine bedste hilsener, med ønsket om, at I alle har det godt. *Hans Erik Andersen, »Lillebror«.*

Kære kammerater!

Nu er det 10 år siden, at vi tilbragte en dejlig vinter sammen på Ringe efterskole. Hvordan er de 10 år så gået — og hvilke oplevelser har du haft? spørger man sig selv, og svarene bliver nok meget forskellige.

For mit vedkommende har jeg haft pladser i Jylland og på Sjælland og været hjemme ind imellem. Sommeren 1950 var jeg elev på Ollerup gymnastikhøjskole, og havde der en dejlig sommer.

Men min bedste oplevelse, som jeg nu vil fortælle lidt om, var en vinters ophold på den nordiske folkehøjskole i Kungälv i Sverige, vinteren 1952—53. Jeg havde søgt og fået et statsstipendium gennem foreningen »Norden«.

Skolen ligger lige ved Götaelven i en lille historisk by, Kungälv, ca. 20 km nord for Göteborg. Jeg rejste derop midt i oktober og var meget spændt på, hvordan det skulle gå, bl. a. med sproget. Der var 60 elever på skolen, og af dem var der 7 nordmænd, 4 fra Finland og Danmark og 1 fra Island og Færøerne. Det var en meget interessant elevflokk i alderen fra 16—44 år. Ligeledes var der også lærere fra både Danmark, Finland, Norge og Sverige, foruden at skolens forstander, rektor, som de kaldes i Sverige, også var svensk. Undervisningen foregik således på de tre nordiske sprog, så efter ca. 14 dages ophold var vi over de værste sprogvanskeligheder. Foruden almindelige skolefag havde vi også en grundig gennemgang af Nordens litteratur, Nordens historie og socialpolitik. En aften om ugen var der diskussion, og hver lørdag aften havde vi sankvem, som eleverne selv stod for, f. eks. havde vi danske en aften, hvor vi skulle holde en Danmarks-aften, og således eleverne fra hvert land.

Ved siden af skolearbejdet var der også et godt kammeratskab, og fritiden gik da med lange ture i den herlige svenske natur. Vi var også ude på ture med skolen et par gange og besøgte da kendte steder, som Marstrand, Trollhättan og Skara domkirke.

Skolen sluttede først den 22. april, så vi fik lejlighed til at opleve en svensk påske også, og den er meget forskellig fra vores. Påskaften — påskelørdags aften — er en festaften, hvor der bliver brændt blus og skudt fyrværkeri af.

Ved skolen er der også en elevforening, som vi bliver medlem af, og da afstandene er så store, bliver der kun holdt elevmøde på skolen hvert 5te år. Men forrige sommer begyndte vi at holde et lille elevmøde her i Danmark, og det faldt så godt ud, at der er ved at blive tradition i det. Nu i sommer var vi oppe på Romerrike Folkhögskola i Norge, hvor de norske elever havde arrangeret et møde, som også blev meget vellykket.

Næste sommer er der planer om, at de finlandske elever vil holde et.

Siden jeg kom hjem fra skolen, har jeg været hjemme.

Det var lidt om mine oplevelser i de forløbne 10 år, og jeg vil slutte med at ønske alle mine kammerater fra vinteren 1944—45 en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Tove Granhøj, Kværndrup.

Hindemae, d. 8. 11. 54.

Da det i år er 10 år siden, jeg var elev på efterskolen, vil jeg gerne sende et par ord.

Jeg kan fortælle, at jeg er gift og har 2 børn: Knud Peter på knap 3 år og Claus Henning på 10 måneder; vi bor på Hindemae ved Ullerslev, hvor min mand er traktorfører.

Med disse linier sender jeg en hilsen til alle kammerater og lærere fra vinteren 1944—45.

Venlig hilsen

Inga Koch, f. Larsen.

Jeg modtog for et par dage siden en lille skrivelse fra Hedemann, hvor han gjorde mig opmærksom på, at det i år var ti år siden, jeg var elev på Ringe efterskole, og syntes, så jeg skulle sende en hilsen til elevskriftet.

At der virkelig er gået ti år er næsten ikke til at forstå, men tiden går hurtigt, og der har været mange hold siden os.

Efter skoleopholdet havde jeg forskellige huslige pladser, og er nu gift og har været snart i fire år, vi har en lille dreng på godt to år, som hedder Knud.

Vi bor på Thurø, min mand er traktorfører på Taa-singe Maskincentral, og da det kniber med lejlighed alle steder, er det ikke nemt at få både arbejdet og lejligheden lige ved siden af hinanden, men det går alligevel, jeg er i hvert fald glad for at bo her på Thurø, her er kønt, vi har den flotteste udsigt over Svendborgsund, og om sommeren er her jo stort turistbesøg. Vi har ikke længere til stranden som fra Ringe efterskole og op til friluftsbadet, så jeg tilbringer meget af min tid der, når vejret tillader det.

Ja, det er sådan i korte træk, hvordan det er gået mig inden for de ti år, jeg har jo ikke været ude på de store eventyr, men jeg er tilfreds med, som jeg har det.

Mange hilsner og en glædelig jul sendes alle gamle kammerater fra vinteren 1944—45.

Edith Koch, f. Nielsen.

Haarby, den 2. november 1954.

Når man lader tankerne gå 10 år tilbage i tiden, vil en af de ting, man først kommer til at tænke på, vel nok blive, hvilken utrættelig kamp Hedemann og Nielsen kæmpede for at holde de tyske besættelsesmagter udenfor skolens område, det kostede megen forhandling, men heldigvis kronedes deres fælles anstrengelser med held, hvilket vi elever må være meget taknemmelige for,

havde tyskerne dengang kommet ind, som jo var deres bestemte mening, er det ikke godt at vide, hvor vi var blevet undervist, og om det i det hele taget havde været muligt at finde passende lokaler, hvad der vel på det tidspunkt havde været yderst vanskeligt.

Jeg mindes endnu, at vi hver morgen pakkede vore sager sammen, og bar det over i installatør Sandgaards garage.

Mange af os mente dengang, at det i grunden var meget spændende med al den hurlumhej, men at det var noget, der sled på såvel Hedemanns som de andre lærerkræfters nerver, kan man godt forstå nu, unge mennesker i 15—16 års alderen tager sig nu engang ikke livet så besværligt, men det er vel kun godt nok.

Alt dette er dog ikke det eneste minde, jeg har fra opholdet, uvægerligt vil man komme til at tænke på det gode kammeratskab og forholdet lærer og elev imellem, der eksisterede, selvom der engang imellem var uoverensstemmelser, mundede det dog altid ud i god forståelse. Vi, der boede på skolen, kan heller ikke undgå at mindes, hvor godt vi følte os tilpas der, tiltrods for den megen uro ude omkring, følte vi os altid i sikkerhed på skolen.

Det er ikke småting, der er sket i de forløbne 10 år for skolen, de fleste af os har vel dels gennem elevskrift og aviser læst om den dejlige nye skole, der er blevet bygget, og som allerede er klar til brug, det må absolut også siges, at skolen trængte til nye lokaler, det var trange forhold på den gamle skole, men til trods derfor lærte vi meget i de 5 måneder, vi opholdt os der.

Kort efter, at jeg forlod skolen, fik jeg plads som lærling i Vejstrup brugsforening, siden har jeg været kommis forskellige steder i landet både på Fyn og i Jylland, indtil jeg nu for nogen tid siden havnede i Haarby, hvor jeg har plads som 1. kommis i brugsforeningen. Vi har en omsætning på 870.000,00 kr., så der bliver solgt en

del, men mest kolonial og isenkram, manufaktur gør vi ikke så meget ved, der er jo en del specielle manufakturforretninger i byen. Det er en dejlig ny butik at arbejde i, vi byggede den sidste sommer, så den er jo så moderne, som den kan være, den er inddelt i 3 afdelinger, kolonial, manufaktur og isenkram.

Selvom jeg føler mig godt tilfreds, ville jeg naturligvis hellere selv være uddeler, men desværre hænger pladserne jo ikke på træerne, jeg har været lige ved at få en stilling 2 gange, men hver gang er det svipset, men jeg håber jo stadigvæk.

I tiden, der er gået, har jeg også fundet mig en god kone, og vi har den dejligste lille pige, hun bliver 1 år den 6. december, så hun er lige i den alder, hvor der er mange kunster i hende, hun er lige begyndt at gå ene, men endnu vil hun jo helst holde sig ved stole og borde, der skal ikke meget støtte til, men bare hun kan mærke, der er noget, så går det for fulde sejl.

I en af vore ferier, før vi blev gift, var vi en tur i Tyskland og Østrig, det var en tur, der varede 14 dage, den var arrangeret af elevforeningen på Den danske Andelsskole, der var jeg elev i 1950. Det er en tur, vi aldrig vil glemme. Vi var det første hold fra danske brugsforeninger, der besøgte Tyskland efter krigen, og som vi blev modtaget alle vegne, hvor vi kom, bl. a. i Nürnberg var der rejst æresport for os, hvorpå der stod: »Hjertelig velkommen danske brugsforeningsmedhjælpere«. Alle steder var vi inviteret til fine middage på den tyske Fællesforenings regning. Vi havde, inden vi indledte turen, anmodet om at få kost og logi til et bestemt beløb, men i stedet fik vi 1. kl.s hotelværelser til beløbet, maden blev som før omtalt betalt af den tyske Fællesforening. Efterhånden som vi kom frem, blev vi budt velkommen af direktørerne for den stedlige Fællesforening eller Konsum Genoschenchaft, som tyskerne kalder det. Gæstfriheden var knap så stor i Østrig, men

vi var vel også en del forvændte. Den ene nat skulle vi have sovet i telt, men da teltpladsen var opblødt på grund af et enormt regnvejr, fik vi lov at sove på et høloft på en kro. Vi trak en snor, hvorpå vi hængte en pressenning, på den ene side var der så damekupé og på den anden side herrekupé. Vi skulle over Gross Glockner, det var en drøj tur at komme der op, vejen snoede uafbrudt, og enkelte gange steg den så meget, at vi måtte ud af bussen, men op kom vi. Det var den 19. juli, og tænk jer, der var en forrygende snestorm der oppe, det var meget imponerende den 19. juli.

Til dem, som endnu ikke har tilbragt en ferie i udlandet, vil jeg sige, at de meget skulle overveje at tage af sted, det er en oplevelse, man aldrig vil glemme. Jeg tog ca. 80 billeder på turen, når vi ser på dem, kan vi opleve turen igen, en sådan rejse er absolut pengene værd. Der er godt nok mange, der sidenhen har sagt til mig: »Se dit eget fædreland først«, der kan være noget om snakken, men man kan trods alt bedre komme rundt i Danmark, når man bliver gift og får eget hjem, end man kan komme til udlandet.

Men da der jo er andre, der skal have plads i elevskriftet, vil jeg slutte med at sende alle gamle elever og lærerkræfter de bedste hilsner med ønsket om held og lykke frem over.

Glædelig jul.

*Karen Margrathé og Knud H. Søgaard,
Algade 26, Haarby.*

Ry højskole, 13. 11. 54.

Kære kammerater!

Ti år er gået, og jeg har haft nogle pladser og været lidt rundt i verden. Første plads på Ryslinge højskoles gård, et år i Vejstrup og en sommer hos en farbror ved Næstved.

Jeg havde nu fået lyst til at komme til Norge en tur og fik plads på en gård i Telemarken.

Den 4. marts stod »Kronprinsesse Ingrid« ud fra kajen i København. En fin sejltur op gennem Øresund forbi Kronborg — og en dejlig frisk og klar morgenstund gled det flotte skib ind i Oslo fjord. Det var lidt blandede indtryk, vi fik første gang. De nøgne klippeblokke næsten hang ud over vejene og de tilsyneladende kolde træhuse. Deres biler var nye og flotte, mens vore dengang var gamle.

Vi var tre danskere om bord på skibet. Vi skulle have plads forskellige steder. Jeg kom til landsbyen Sanland, der som nævnt ligger i Telemarken, der er et af Norges naturskønne steder med skov, fjeld og sø. — Gården var på 100 mål (25 tdr. land). Norsk landbrug er ikke som det danske, da hovedvæksten der er græs, korn og kartofler. Vinterfoderet består mest af hø.

Vi var ude på flere lange bilture. En dag så vi hesteløb i Tønsberg. En anden gang var vi oppe i fjeldene — Lipfjeldet — 1550 m — at stå på ski. Der kan man lære at stå på ski, det er bare om at følge med de andre. Jeg måtte dog mange gange ned i sneen.

En anden gang var jeg på bustur til Tuddals højfjeldshotel og derfra til fods op Gaustatoppen, som ligger 1882 m. o. havet. Det var i juli og meget varmt, men endda lå der meget sne op ad siderne endnu. Øverst oppe lå en stenhytte, som meteorologerne brugte. Fra det allerhøjeste punkt så vi Rjukan dybt nede. Selv om der er store fabrikker og bygninger, lignede de små sten i bunden af en smal rende. Det var et betagende syn at se denne natur, vidt forskellig fra Danmarks.

Nedstigningen forløb hurtigt. Da kom vi over en sæter, hvor et par sæterjenter passede en 30 køer. Vi kom ned til Rjukan og så fossen, vandstoffabrikken og Mjøsvatnet, en stor sø der ligger oppe i fjeldene, hvorfra

vandet ledes igennem store rør ned til kraftstationen. En dag var vi oppe og prøve tovbanelen.

Fra Rjukan sejlede jeg ned over Timøen, hvor skibet med det tunge vand blev sænket. I Kongsborg kørte vi med et grubetog ind i sølvminerne, 250 m ind i fjeldet og med 150 m granit over os. Her inde var et rum, som staten havde brugt under krigen til sikring af værdisager.

Min hensigt var at rejse Skandinavien rundt. Turen begyndte med skib, fortsatte med bil og afløstes af gåture. Første dag nåede vi til Hankels sæter hotel, som ligger 980 m. o. h. Videre gik det over Hardangervidden — en fjeldslette på størrelse med Jylland — og hvor der kun går enkelte veje, der kan befærdes om sommeren. Vi kom forbi Rølledal. Jeg kom bag på en trædecykel en 10 km, hvor vejen gik nedad til Næsflaten. Ved den ene side en dyb kløft. Til sidst på en afsats med klippevægge til begge sider.

Fra Stavanger kom jeg med natbåden til Bergen, hvor vi tog med tovbane op til ungdomsherberget. Her var der turister fra alle lande. Mange franske og engelske. Videre op til Voss og Vossevangen. Voss er venskabsby med Ryslinge. I Staalheim går vejen i S-form højt oppe fra og helt ned i dalen, meget brat. Det er sådanne steder, folk binder et grantræ bag i cyklen, for bremserne vil ellers straks løbe varme.

Fra Gudtvangen gik turen til Auslandsvangen med båd. Det er den skønneste sejltur, jeg endnu har haft gennem den skønneste strækning Norden rundt. Mellem høje klippepartier med gran, buske, blåbærris o. m. a. Andre steder kunne vi se langt op over fjeldskråningerne, hvor sneen enkelte steder lå på de højeste steder og ind imellem gik geder og kvæg på græsgangene.

Videre gik turen op over Mjølfjeld, ned over igen, forbi Finn, hvor banelegemet er bygget med tag over for at holde sneen væk, gennem Hallingdalen til Høne-

foss til danskernes nordligste by Lillehammer. Et dejligt sted at være. Fra vandrehjemmet var udsigt til et stillads til en skihop-bakke. Vi fik nok ved synet af stilladset. Oppe i Gudbrandsdalen ligger Bj. Bjørnsøns hjem.

Så gik turen til Jotunheimen. Et storslået og ejendommeligt sted. Her var vi oppe over skovgrænsen. Øverst er træerne ganske små, indtil de helt hører op, længere oppe er plantevæksten græs, lyng og mos, til sidst kun sten og allerbøverst oppe bare sne og is.

En dag var vi 50 turister, der skulle bestige toppen. Vi blev bundet sammen med tov — fordi der under sneen er kløfter, som man ikke ser. Det var det herligste vejr med klart solskin. Vi kunne se uendelig langt bort, til tider helt til Sverrig. Vi besteg Galhøppigen, som er det højeste punkt i Skandinavien. 2868 m.

Jeg må forbigå mange oplevelser undervejs. Men mit mål var også at se Nordkap. Jeg fik skibslejlighed derop. Da jeg spurgte skipperen, om jeg kunne komme med til Nordkap, selv om jeg næsten ingen penge havde, gloede han på mig og troede, jeg var småtosset. Jeg kom med — gjorde tjeneste som kok og deltog i forskelligt arbejde, stod også til rors engang imellem. Skipperen var meget flink og fortalte en hel del gode historier. Turen varede fem døgn. Bl. a. lagde vi ind i Tromsø og Karlstad. Jeg traf en ung mand oppe ved den nordligste havn, båden lagde ind til, og han tog mig med hjem. Vi talte sammen, gik på jagt sammen. Her smagte jeg første gang hvalkød. Klimaet heroppe var mildt; thi her mærkes golfstrømmens indvirkning på klimaet, men det regnede næsten hver dag. Her var vi også i midnatssolens land.

Jeg kom med båd til Hånningsvang, den aller nordligste by. Herfra tog jeg vejen til fods til Nordkap. Hverken vej eller sti fandtes, og det var halvmørkt. Havde jeg ikke haft et kompas, ville det have været umuligt at finde vej. Jeg måtte klatre op til det højeste

punkt. Målet skulle nås. Men først kl. 11 om aftenen lykkedes det mig at komme helt op. Uden fare var det ikke, thi de mange løse sten der ligger her, kan let trække en med ned, hvis de kommer til at rulle. Jeg kom helt op til en varde og stod kun få meter fra kanten af den meget stejle klippevæg, der falder brat ned til det oprørte hav. Det nordlige ishav, hvis bølger tørnede med brag mod klippevæggen.

Men målet var nået, som jeg havde stræbt efter en hel måned. — Vejen tilbage foregik om natten. Jeg kom til et vejarbejderhus kl. 3 om natten, hvor jeg lagde mig i en af de få træsenge og sov straks, efter de sidste 30 km's vandring.

Næste dag gik turen til Finmarken og Lapland, og så gik det ned gennem Finland. Jeg kom til Kimi, og da jeg kom til kysten, boede jeg om bord i det danske skib »Lillian Dan«. Tilbudet om at tage med hjem tog jeg ikke imod, da planen var at komme gennem Sverrig. Dog besøgte jeg flere af Finlands byer, bl. a. Helinko, hvor man var ved at gøre i stand til den store olympiade-fest.

Så sejlede jeg til Gävle i Sverrig og videre til Oslo, hvor jeg måtte låne 100 kr. i den danske ambassade, da mine penge var sluppet op. Fra Gøteborg gik rejsen med tog til Helsingborg, og snart efter var jeg i Danmark og oplevede glæden ved at komme hjem igen til danske forhold, hvor landskabet og naturen er mere smilende end i de andre lande. Det opdager man først rigtigt, når man har været ude.

Turen havde varet 2½ måned og havde i alt kostet 600 kr. Den tilbagelagte strækning var på 5000 km. Nu har jeg minderne om den uforglemmelige tur, et hundrede billeder og en rejsebog på 200 skrevne sider.

Det er både udviklende og belærende med sådan en tur på egen hånd. Man lærer sproget og får mange be-

kendte og kammerater og ser, hvordan andre mennesker bor og lever.

Forrige vinter var jeg på Ollerup gymnastikskole. I vinter leder jeg et gymnastikhold på Ry højskole.

Hermed en hilsen til alle gamle kammerater fra vinteren 1944—45.

Knud Vestergaard, Lørup.

Husk:

Elevmødet 1955

søndag den 4. september.

Mødetid kl. 14.

Den ny skole.

*Tro må der til,
kækhed og ild,
og ingen famlen lør gælde.*

Sådan sang en af vore digtere, Chr. Richardt, og vi kan stadig være tro mod vore idealer ved at gøre disse ord til vore i det arbejde, vi står i.

I fjor sluttede jeg min fremstilling af arbejdet med den nye skole med at fortælle, at der var lagt tag på bygningen, så håndværkerne kunne fortsætte arbejdet indendørs hele vinteren. — Det skete, og selv om vort håb om at se skolestuerne færdige til 1. maj 1954 ikke helt opfyldtes, så var det dog en fornøjelse at se, hvordan arbejdet skred frem. Vægge blev pudset fra »kælder til kvist«, som det hed i gammel tid. Kvistene er vi heldigvis befriet for. Men vinduerne blev sat i, og ved juletid 1953 var der vinduer i de fleste steder, og centralfyret begyndte i juleferien at opvarme det store rum, ikke alene for at murerne kunne arbejde i lune lokaler, men for at holde det hele fri for frost, Muligvis har gråspurveene fået lidt af varmen i den første tid. Også det fik en ende. — Ja, vi fik også oplevet, at det var et *stort* arbejde, der ikke kunne blive færdig på kort tid. Så blev den anden fløj, beboelsen, køkken og spisestuen for eleverne påbegyndt omkring 1. decbr. og var færdigmuret, inden frosten kom og standsede det udendørs arbejde.

Ved sommerskolens begyndelse måtte vi altså se kendsgerningerne i øjnene og blive på den gamle skole.

Midt i maj var det nye skolekøkken færdig til at tage i brug. —

Da 31. maj oprandt lejede vi et par trækvogne, for nu var elevværelserne helt færdige. Det kan nok være sommerpigerne tog fat. Hele dagen gik med flytning af senge og bohaver, og så fik de to skolestuer en omgang rengøring, og fra 1. juni foregik så al undervisningen i efterskolen på den nye skole. Ganske vist, indtil sommerferien uden at der var malet vægge. Men så skete det også, at der kom kulør på væggene, og efter sommerferien var der to skolestuer, som var helt i orden, også med nye lyse, smukke borde og stole.

Tidlig på sommeren havde vi rejsegilde på den nye fløj. Pigerne bandt kransen, der blev hejst over bygningen, og jeg vil håbe og tro, at de tog det som en oplevelse, der vil blive stående for dem som en af de store festligheder. Iøvrigt tog sommerpigerne alle de mange begyndervanskeligheder med skolen med godt humør, og det vil vi mindes dem for med taknemlighed og glæde.

Kort og godt: Skolen voksede fra dag til dag, og vi nåede — ved at få sat ekstra pres på til sidst at få alle lokaler færdige, så vi kunne begynde vinterskolen med åbningsmødet — kun to dage senere end normalt.

Nu er alt i orden, hvad skolelokaliteterne angår, rummelige og lyse, malet i stærke, men smukke farver, en dejlig spisestue, hvor hver plads er besat ligesom alle andre steder, — og et helt moderne indrettet køkken, som det må være en fryd at arbejde i for pigerne, der sørger for den daglige forplejning.

Kun privatlejligheden er endnu ikke helt færdig. Men det er kun et tidsspørgsmål.

Mit store arbejde i sommer var stadig at besøge gamle elever og rejse kapital. Og min rundtur i alle egne af Fyn, og somme tider udenfor, var stadig en oplevelse af, at de allerfleste havde sind til at støtte efterskolen med et beløb. Derfor står vi også nu og mangler kun et forholdsvis lille beløb, før vi kan gå i gang med gymna-

stiksalen. — Den må vi have med. Det vil i det lange løb blive ganske uholdbart uden, og for upraktisk for hele skolens arbejde.

Vi appellerer derfor kraftigt til dem, som endnu ikke har haft mit besøg — det er nemlig et ret stort arbejde at nå alle —, om at betænke, om de selv kan være med at fremme indsamlingen, for at vi kan få hele skolen gjort færdig.

Men her vil jeg slutte med min allerbedste tak til de mange, som har støttet Ringe efterskole, så den har kunnet få det nødvendige udført: at få lokaler, som er tidssvarende og praktiske at arbejde i.

Karl Hedemann.

*En glædelig jul og et godt nytår
ønskes alle gamle elever af*

*Holger, Knud, Bent, Karen Margrethe
og Karl Hedemann.*

Årets gang.

Vinteren.

Vinterskolen 1953—54 begyndte med åbningsmøde 3. novbr. Pastor Rasmussen, Korinth, talte. Så gik livet sin gang indtil jul. Den første tid er altid optaget af det daglige arbejde.

Som sædvanlig holdt vi en festlig afslutning for eleverne, før de rejste hjem til jul.

Julefesten mellem jul og nytår var godt besøgt. Pastor Nørgaard, Ryslinge, talte før kaffebordet. Derefter gik dansen til kl. 11½.

Næste fest var i fastelavn. Eleverne opførte »Sommerferie og kærlighed«. Så slog man katten af tønden, før man gik i lag med dansen. Ved kaffebordet, der som sædvanlig var smukt pyntet, læste Dørup avisen op, og forskellige måtte døje at høre sandheden.

Omkring 1. marts rejste Dørup, idet de havde fået plads i Aastrup friskole. Det kneb lidt at skaffe anden lærerkraft på det tidspunkt, men skærene blev klare.

Odenseturen med besøg på forskellige virksomheder blev imødeset med spænding. Dagen kom og opfyldte forventningerne, ligesom altid før. Og teateret bød i år på »Købmanden i Venedig«.

Gymnastikfremvisningen den sidste lørdag før afslutningen var godt besøgt af forældrene. Igen måtte »Sommerferie og kærlighed« gå over de skrå brædder, og aftenen sluttede på fornøjelig vis.

Den sidste søndag i vinteren blev atter i år brugt til en tur over De fynske Alper. Vejret var smukt og turen vellykket. Som særlig oplevelse besøgte vi på hjemvejen

Vinteren 1953—54.

Ollerup gymnastikhøjskole og så gymnastikfremvisning af deres vinterhold.

Afslutningen fulgte nu lige efter og en vinter mere var svunden og et hold unge mere havde gæstet Ringe efterskole.

Sommeren 1954.

Det kan ikke nægtes, at det var med lidt stor spænding, at jeg imødeså 1. maj i år, for jeg havde været så letsindig at love Hedemann at komme her på efterskolen som håndarbejds lærerinde. — Den 3. maj oprandt, og der kom 31 flinke piger sammen med forældre.

Der var måske ikke så mange til åbningsmødet, som der plejer, men dette skyldes, at der blandt eleverne var 7 sydslesvigere, som ingen pårørende havde med.

Efter forstander Hedemanns velkomst til eleverne og til de nye lærerkræfter, Kis Nielsen og Ejnar Grønbæk, talte pastor Nørsgaard, Ryslinge.

Der blev taget afsked med forældrene, og pigerne blev

Sommeren 1954.

nu overladt til os her på skolen i de fem kommende måneder.

Trods de vanskelige forhold skolen bød på, gik pigerne på med liv og lyst.

6 af pigerne og lærer Grønbæk flyttede straks ind på den nye skole og måtte vade gennem murbrokker og høvlespåner for at nå deres værelser, som dog trods alt var nogenlunde færdige.

Der manglede blot gardiner og andre småting.

Resten af pigerne måtte den første måned bo på den gamle skole.

Undervisningen begyndte med højt humør, for vi vidste, at omkring pinse havde håndværkerne lovet elevværelser, skolekøkken og et par skolestuer færdige, så der var da et lyspunkt at se hen til, bag de gamle grå mure, som vi sled inden for. Den 4. maj havde vi den første hyggelige sammenkomst.

Vi mindedes fredsdagen for 9 år siden.

Der blev sat lys i alle vinduer på den gamle og den nye skole, og vi gik i samlet trop gennem Ringe by og glædede os over hvilken fredsstemning, der prægede de mange hjem.

Da vi kom hjem på skolen, blev der serveret kaffe, og Hedemann fortalte om freden i 1945.

Maj måned gik uden større begivenheder. Ja, den 12.

»En søndag på Amager.«

maj var vi selvfølgelig i skoven for at høre nattergalen, vi fandt hurtigt et hyggeligt sted i Hestehaveskoven, hvor vi slog os ned på et par fældede træstammer.

Der hvilede vi os lidt, og fortsatte så turen gennem Rynkeby hjem, så der var lige appetit til en god portion rabarbergrød efter den lange fodtur.

Tiden gik — mandag den 31. maj om morgenen sagde Hedemann: »I dag holder vi ikke skole, der flytter vi«, og pigerne slugte morgenmaden som aldrig før, op ad trapperne og i gang med at skille sengene af, madras-

serne ned af trapperne, — kommoderne fik de pakket i en fart, og så begyndte flytningen.

Vi lånte et par trækvogne, som gik fra skole til skole nogle adskillige gange i løbet af dagen.

Nu begyndte vi så på den nye skole, den første tid flyttede vi fra skolestue til skolestue lige i hælene på håndværkerne, og til tider måtte vi have koste og spande med for at få de værste murbrokker ud, før vi kunne slå os ned og begynde timerne, men det gik med højt humør.

Søndag den 13. juni havde vi arrangeret en cykletur, som skulle gå over Lundeborg til Langeland, men som det næsten altid så ud i vejret i sommer, trak der store sorte regnskyer, og meteorologerne meldte heller ikke noget lovende.

Der var ikke andet end at være optimist. Madpakkerne var smurte og cyklerne stod parate, så vi skræbde bunden for regnfrakker og begav os så på vej til Lundeborg.

Turen hertil forløb da i nogenlunde tørvejr, vi kom om bord med alle vore cykler på den lille færge og nåede Lohals ved 10,30 tiden, vi fik derfra hurtigt startet, men ved 11 tiden begyndte regnen at sile ned.

Vort mål var at nå Tranekær, vi stod et par gange i tørvejr, men skyerne blev mere og mere sammentrunkne, så der var ikke andet at gøre end at fortsætte.

Ved middagstid nåede vi Tranekær, der spiste vi vore madpakker i det fri, trods regnen, derefter gik vi en tur i parken.

Vi begav os så atter tilbage til Lohals.

Der var endnu nogen modige piger, som ikke havde fået nok vand.

Disse tog sig her en dukkert!

Kaffen blev indtaget på Lohals Badehotel og hjemturen til Ringe gik i silende regn. —

Også i år efter gammel tradition var efterskolens piger

i Lombjerge for at gøre gymnastikopvisning, vi begyndte med at være med til udmarchen fra Ringe banegård, derefter gik det slag i slag med gymnastik hele dagen.

Vejret var dejligt, så vi havde en god dag.

Efter pinseferien holdt vi rejsegilde på privatfløjen af den nye skole.

Pigerne havde bundet krans, så det var ikke uden grund, de var med.

Sankt-Hans aften var der bålfeest i friluftsbadet, hvor vi alle deltog.

En eftermiddag sluttede vi tidlig og kørte en tur til Ravnholt, derfra besøgte vi en af eleverne, Bodil Nørremose, Ellested, hvor vi blev trakteret med sodavand og kager.

Senere havde vi en cykletur til Sydlyn, hvor vi så en del forskellige herregårde, Glorup var vort første mål, derfra til Rygaard, som vi fik lov at se helt.

I Langå spiste vi vore madpakker, og turen gik til Hesselagerstenen og videre til Hesselagergård, som lige var lukket, så vi måtte nøjes med at beskue den ude fra.

Hjemturen var meget spændende, idet vi var kommen på — gale veje — ingen vidste, hvor vi var, men omsider fandt vi os selv i Gudme, og derfra gik det til Egeskov, hvor vi var inviteret på kakao i Tove Mathisens hjem.

Også i sommer havde vi en flere dages udflugt til Sjælland fra den 6.—9. august.

Ja, sommerens store hobby i år var jo vore kære lodsedler, hver gang lejligheden bød, så ud med heftet.

Efterskolens elevmøde afholdtes i år den 5. septbr., og vejret var for en gangs skyld nogenlunde. Vi samledes i den gamle skoles gymnastiksal ved 14,30 tiden, hvor pastor P. Hansen, Ryslinge, talte, — efter kaffen var vi alle indbudt til at overvære svømmestævne i friluftsbadet, hvor nogle af vore piger deltog.

Aftenens store nummer var »En søndag på Amager«, som eleverne i lange tider havde slidt for at indøve, og som de opførte til stor glæde for publikum; festen sluttedes med en svingom.

En af de sidste lørdage havde pigerne indbudt deres

fætre, og i denne anledning optrådte de igen på de skrå brædder. — Efter kaffebordet var der dans.

Trods stor travlhed var hele skolen på en dejlig tur, i rutebil, ned til Hedemanns skov den sidste søndag eleverne var her.

Tirsdag den 28. septbr. holdt vi afslutning med udstilling af sommerens arbejder i skolestuerne på den nye skole, og gymnastikopvisning på den gamle.

Eleverne tog nu afsked og rejste fra skolen med mange rige minder, og med hjertet fuldt af klangen:

*Her rejses en skole som mangen før, —
snart er de hundred og én vel ude,
her råbes atter det gamle: hør!
Se ud, stryg duggen af sjælens rude!
De kendte sange,
som hundred gange
vi hørte før i de danske vange,
vil lyde her.*

Inge Pedersen.

Sommerpigerne og alle gamle bekendte ønskes en rigtig glædelig jul og et godt nytår. *Inge Pedersen.*

Sjællandsturen.

Før sommerferien var det blevet bestemt, at vi skulle en tur til Sjælland, og fredag den 6. august tog vi så afsted.

Vi kørte med tog fra Ringe kl. 14,42 og var i Nyborg ved sekstentiden. Cyklerne var blevet sendt i forvejen, så de kunne være i Rungsted kyst samtidig med os. Det regnede hele sejlturen over Storebælt og det var også koldt, men vi havde det meget fornøjeligt.

Omkring kl. 19 var vi i København, hvorfra vi kom med S-tog til Rungsted kyst. Der var vore cykler, og vi fik så vores bagage læsset på og cyklede ad vejen til

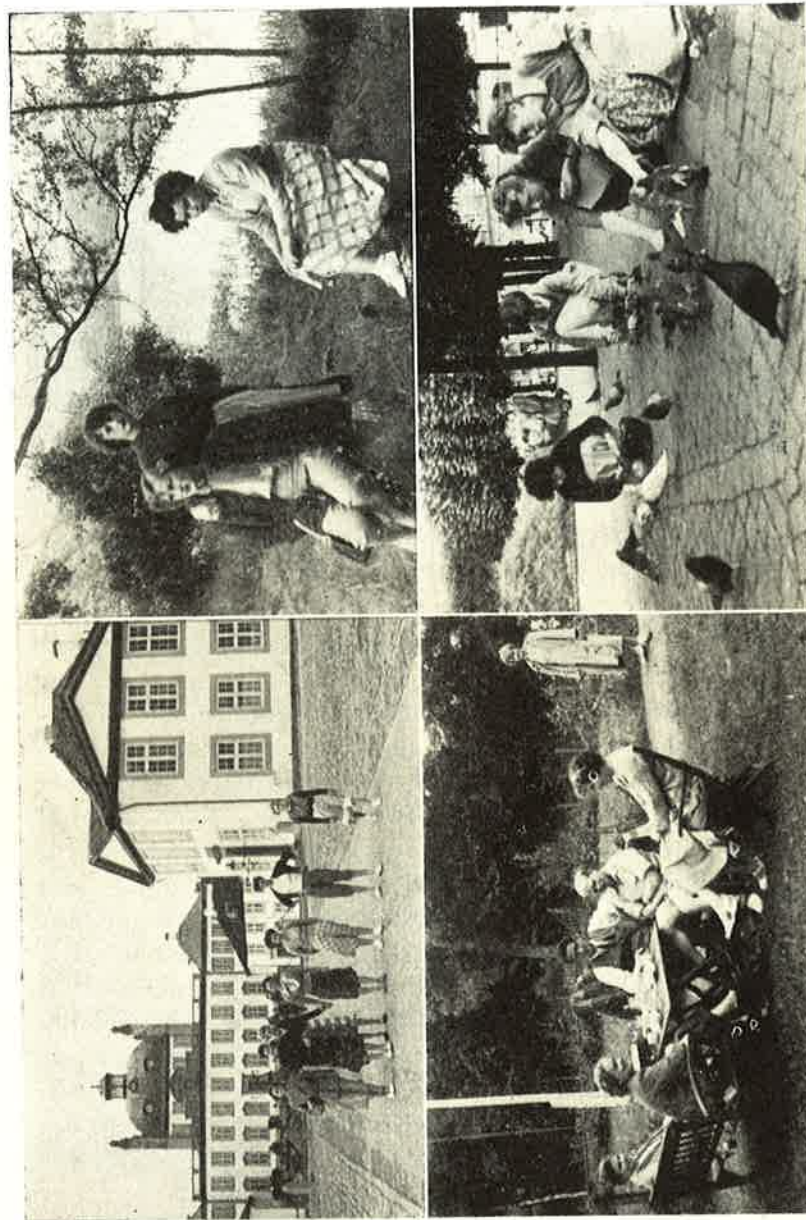

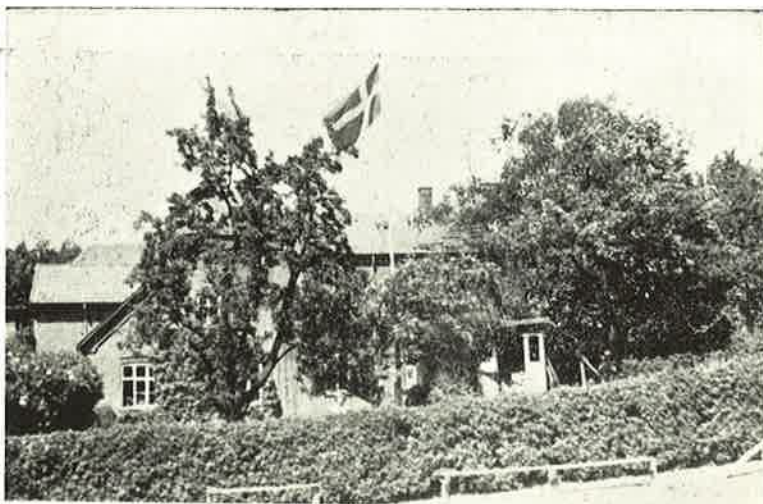
Sjælsølund. Da vi havde cyklet lidt og skulle om et hjørne, kunne Hanne og jeg ikke enes om, hvad side vi ville til, med det resultat at vi kørte sammen og væltede. Der skete ikke noget, og efter at Ravn havde skilt vore cykler ad, kørte vi videre. Det var et væmmeligt vejr, det tordnede og lynede, men det ventede dog med at regne, til vi nåede Sjælsølund ungdomsskole, hvor vi skulle bo. Før vi gik i soveposerne, fik vi grød, og forstanderen bød os velkommen.

Næste morgen var vi tidlig oppe og kørte allerede ved 9 tiden til Frederiksborg. Der så vi alle 65 værelser, det var interessant, særlig da vi kom til tiden omkring Kristian d. 4. Der var et værelse, hvor der var et yndigt ur med to fugle, som sang, istedet for timeslag. Da vi havde hvilet os lidt efter turen gennem alle de værelser, cyklede vi til lille Grib sø. På vejen dertil standsede vi op ved Ottevejskrogen, det så mærkeligt ud med alle de veje, som stødte sammen på et sted. Ved Grib sø spiste vi vores mad, og bagefter gik vi en tur rundt om søen.

Hvor var der smukt med mange gamle træer om og siv i kanten.

Da vi alle var færdige med at spise og gå tur, kørte vi til Fredensborg. Det var netop sidste dag, der var åbent, før der skulle gøres rent, til kongen og dronningen kom, så der var vi heldige. Hvor var der flot, med silke på væggene og guld på billeder og møbler. Der var også en stor, smuk park med dejlige blomsterbede og anlæg med små søer. Ved attentiden var vi hjemme igen. Da vi havde spist, underholdt pigerne der på skolen med sang og scetch, og vi havde også indøvet nogle scetch, som vi viste. Søndag formiddag var vi til gudstjeneste i Hørsholm kirke, men først så vi den smukke park, som ligger, hvor Hørsholm slot før har ligget. Om eftermiddagen var vi ved Rungsted kyst, der var nogle enkelte, der gik i vandet, men det var så koldt, at der ikke var mange, som havde lyst, så da de få var kom-

Farvel til den gamle skole.

met op, kørte vi til Hørsholm jagt- og skovbrugsmuseum. Det var vældig spændende at se, der var en bunke udstoppede dyr og fugle og mange tegninger og fotografier. Om aftenen gik vi en tur ned til Sjælsø. Det var fint, stille vejr, så vi gik en lang tur langs søen, det var mørkt, inden vi kom hjem. Næste morgen hilste vi farvel til skolen og pigerne, og kørte til Rungsted kyst, hvor vore cykler blev sendt hjem igen og vi selv rejste til København. Der gik vi først en tur i byen, ned ad strøget til Kongens Nytorv, og derefter var vi inde at se Illums bolighus og den Permanente udstilling, som begge er steder, hvor man kan få alt, lige fra møbler og spisestel til legetøj. Efter at vi havde spist til middag i en K.A.R.-restaurant, hvor vi fik bayerske pølser, gik vi i Tivoli. Det blev lidt af en skuffelse, rutchebanen var lukket og åbnede først kl. 16, og det var den, de fleste havde glædet sig til. Kl. 15,40 kørte vi fra København. Vi havde en pragtfuld sejltur over Storebælt, det var helt stille og meget klart vejr. Omkring kl. 22 var vi hjemme, og før vi gik i seng, fik vi kaffe.

Det havde været en dejlig tur med mange smukke oplevelser, som jeg vil huske længe.

En dellager.

Åbningsmødet.

Den 5. novbr. 1954 holdt vi åbningsmøde på den nye skole, efter at der havde været arbejdet meget energisk af håndværkerne for at få det nødvendige i orden.

Da det er en mærkedag i skolens historie, var statens tilsynsførende med efterskoler, forstander A. Thyregaard, indbudt som taler. — Talen findes først i skriftet. — Det var en festlig begyndelse at se folk strømme til i de nye lyse lokaler og fylde skolestuerne. Vi begynder med 78 elever og håber nu på en god arbejds-vinter.

K. Hedemann.

Elevforeningens regnskab 1953—54

INDTÆGT

1953 6. september	Kassebeholdning . kontant.....	3,86	kr.
— - —	Kassebeholdning . giro.....	36,63	-
— - —	Indkommet ved elevmødet.....	456,56	-
1953 16. oktober	Hævet i banken.....	125,00	-
1953 30. december	Julefesten.....	338,00	-
— - —	Solgt elevskrifter.....	2512,00	-
— - —	Renter på girokonto.....	3,15	-
— - —	Renter på bankbø ¹¹ / ₅ 54.....	14,92	-
— - —	Solgt elevskr. til vinterskolens elever	30,00	-

Balance 3520,12 kr.

UDGIFT

1953 6. september	Udgift ved elevmødet.....	332,57	kr.
— 30. —	Understøttelse til 6 sydslesvigere.....	250,00	-
1953 17. december	Frimærker.....	503,56	-
— 30. —	Julefesten.....	222,60	-
1954 4. januar	Trykning af elevskrift.....	1238,87	-
— - —	Kartotek kort og brevkort.....	29,50	-
1954 12. februar	Krans til fru Birkelunds bære.....	12,50	-
— - —	Udbæring af elevskrifter.....	17,25	-
— 16. —	Sat i banken.....	900,00	-
1954 2. september	Beholdning: Giro.....	10,54	-
— - —	Beholdning: Kontant.....	2,73	-

Balance 3520,12 kr.

FORMUE

Bankbog.....	1744,12	kr.
Giro.....	10,50	-
Kontant.....	2,73	-

Ialt 1757,35 kr.

Regnskabet er d. d. gennemgaaet og fundet i overensstemmelse med bilag, girouddrag og bankbog.
Ringe, den 4. september 1954.

HENRIK RAVN

Elever, sommeren 1954.

Elly Andersen, Oure.
Hanne Ansbjerg, Horne.
Ambrossa Ariuun, Bedsled.
Bent Carlsen, Ullerslev.
Else Kirstine Christensen, Tved.
Elfrede Clausen, Vesterland.
Birgit Arenstrup Hansen, Kerteminde.
Cathrine Hansen, Lundloft.
Lissy Hansen, Ringe.
Antje Holm, Frederiksstad.
Birgit Irming, Freltofte.
Lis Jensen, Odense.
Vilma Jungnuchel, St. Vi.
Runa Kildegård, Kværndrup.
Ellen Kåe Rasmussen, Kværndrup.
Gerda Nielsen, Fjelstrup.
Ella Larsen, Bøseløkke, Nordenbro.
Karen Linnel, Møgeltønder.
Ellen Margrethe Lorentzen, Harreslev.
Tove Matleresen, Egeskov.
Christa Miunme, Vesterland.
Kathrine Terp, Fjelstrup.
Bodil Nørremose, Ellested.
Else Hein Petersen, Thuro.
Nelly Pilegård, Keldsnor Fyr, Langeland.
Helga Roed, Holbøll.
Ida Stjernkvist, Fruens Bøge.
Esther Skytte Jørgensen, Tved.
Anny B. S. Petersen, Beldringe.
Karin Nielsen, Flensborg.
Givla Johansen, Flensborg.

Vinteren 1954—55.

Eva Krogh Andersen, Hasmark.
Aase Boesen, Darum.
Gerda Christoffersen, Ellested.
Hanne Bach Christensen, Refsvindinge.
Jytte Connie Hansen, Espe.
Tove Hansen, Ormslev.
Elise Jytte Hansen, Espe.
Mona Henriksen, Næstved.
Anne Grethe Jensen, Fåborg.
Margit Iskov, Lohals.
Benta Coje Jungersen, Haagerup.
Martha Jørgensen, Kellerup.
Tove Larsen, Odense.
Inge Anette Larsen, Gilleleje.
Randi Lerche, V. Åby.
Åse Meldgård, Skævinge.
Lis Nielsen, Vantinge.

Ingeborg Nielsen, Gråsten.
Jytte Nielsen, Astrup.
Bodil Nørremose, Ellested.
Anny Doris Pedersen, Krarup.
Eva Bek Petersen, Tølløse.
Ingelise Bek Pedersen, Karru.
Inger Elise Rasmussen, Kappendrup.
Inge Johanne Rasmussen, Rynkeby.
Esther Søndergaard, Skærbæk.
Jytte Sørensen, Lakkendrup.
Lilli Terkelsen, Dunkjær.
Merethe Yde, Århus.
Erling Akselsen, Knarreborg.
Poul Andersen, Højes Riis.
Thormod Bang Nielsen, Gislev.
Bernt Bech, Ringe.
Ove Peter Bendtsen, Kelstrup.
Egon Knudsen Bjerremose, Ellested.
Hans Chr. Christiansen, Gislev.
Hans Christoffersen, Gelsted.
Henning Christensen, Højes Riis.
Ejnar Dahl, Findinge.
Peter Foss, Århus.
Bent Hansen, Ulbølle.
Erik E. Hansen, Ølsted.
Hans P. Hansen, Millinge.
Jørgen Findshøj Hansen, Arslev.
Bent Buchardt Hansen, Villumstrup.
Leo Greve Hansen, Kirkeby.
Max Frede Hansen, Søby.
Gunnar Hermansen, Fredensborg.
Bent Jensen, Rødning.
Arne Jensen, Hågerup.
Jørgen P. Jensen, Espe.
Poul E. Jensen, Ø. Hæsinge.
Tage Jensen, Espe.
Jørgen Jensen, Hjerling.
Find Jørgensen, Ringe.
Poul Thrane Jørgensen, Fåborg.
Hans Knudsen, Nr. Broby.
Hans Ole Larsen, Herrested.
Flemming Larsen, Klintebjerg.
Aksel Skovgård Larsen, Nymark.
Arne Larsen, Rislinge.
Poul E. Lundsfryd, Korinth.
Henning Madsen, Tommerup.
Niels Arne Nielsen, Hodde pr. Nordenskov.
Vagn Anders Nielsen, Kværndrup.
Knud Erik Olsen, Gislev.
Thorkild H. Pedersen, Søllinge.
Knud E. Pedersen, Glamsbjerg.
Jørgen Pedersen, Ulbølle.
Viggo E. Pedersen, Rosled.
Niels Pedersen, Rynkeby.

Arne Riber Rasmussen, Palleshave.
Jesper Grunnet Rasmussen, Horsens.
Lorentz Møll Rasmussen, Refsvindinge.
Søren A. Søndergård, Ulbølle.
Flemming Skov, Odense.
Jørgen Tange, Ringe.
Peter Thomsen, Jelling.